

కలెండర్

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 3, 1917 నంబరు 31 జనవరి నెల 3 వ తేది బుధవారము No. 230 సంవత్సరము 3. న శ నా మ సం వ త్స ర పు ష్య మా స శు క్ల ద శ మి ౧౦. శ్రావణ ౨౩౦

ఆంధ్రమైన 1917 క్యాలండరు

నుందరమైన సూతన సంవత్సరపు క్యాలండరు.

జనవరి 31-తేది లోపు నాక సాధిక సామగ్రి యా||ల విలువగల మామూలగుల గొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

పోస్టుఖర్చులకై అణా చీటిని పంపవలయును.

ఒక క్యాలండరు వెల రి. పి. నంబరు 0-0-0, 2-కి 0-7-0, 3-కి 0-9-0, 4-కి 1-0-0, 12-కి 1-12-0.

యొక్కయొక్క క్యాలండరులు కొద్ది పకులు ముద్రింపబడినవి. దరఖాస్తులను వెంటనే సంపుటోనగలము.

Table with 3 columns: తామరతైలము, పండ్లపాడి, మోహినీతైలము. and rows for quantities like 1-కి 0-4-0, 1-కి 0-2-0, 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము

చక్క ని ఉబ్బిలో రూ. 0-8-0; డబ్బా 1-కి రూ. 5-0-0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేకచోట్లలో విక్రయింపబడును.

అమృతాంజనం డిపో,

109, ఫ్రెరిరోడ్డు, బాంబాయి. 6, తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు

మోసపోకుడు

తుప్పుకట్టినయకుండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు. అట్లు తుప్పుకట్టకుండ చేయవది యొక్కటియే.

వెయిలెన్ డవ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."

Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."

దీనిని వంతెనలకు పప్పులకును నుపయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల వ్యాపిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యూనిసిపాలిటీవారు పల్లికొ వర్కువారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.

వెల రూ. 56-0-0

పోల్ మాజిల్లు:—ది పోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్సు, లిమిటెడ్.

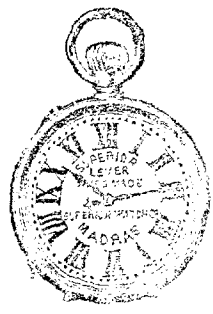
ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ ఆంధ్రు ఇంజనీరింగు వర్క్స్.

తెహలపెట్టె నెం. 553 రు,

389 మదరాసు

(వై కామోజిషన్ గోడలపైను ఈ ప్రతిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.

సుపీరియర్ లెవర్ జ్యూయలు వాచ్. గొలుసుతోసహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజీ 0-4-0 డీకీ 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీగలదు.

ఈ గడియారము డ్యూయర్లచేత మాకంపెనీచేత ఎల్లవిధాలతో ముద్రింపబడి యున్నది. ఇందుచుట కనమై తనిఖీముగ, గడ్డు ప్రూఫ్ అనగా న్నాడు దోచుకు గలిగి మొదలుపెట్టకుండు తనిఖీముగ. నెల్లెమూలతోభాగమున గ్యారంటీచీటి అంతకువిలువగాను. నీచునుడి మాత్రై తియ్యబడినదిగాను. కాన నెవరి యొద్దను జిక్కుదు. ఒక్కొక్కరూ తీయదుగదా లెంపుతో గొప్పవకేల నుండితిమి. చాలకాలము పనిచేయగట్టి గడ్డు రగల గడియార మిది యొకటియే యని యానధిపతియైన దేవీయును. ఇదివర కనేక గడియారములు ఇప్పుడు మోగ్యతా పత్రముల నందియున్నది. ఒకటి తేల్చించి చూచును. మా పట్టణమున ననేకులు నీని సంకెంపించి విక, వేలముల లెంకుకు సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, నాస్టూవాట్సు నెం 167, ముద్రాన్.

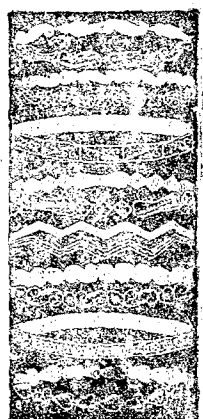
శ్రేష్ఠమైన నవరత్నములు.

శ్రేష్ఠమైన నవరత్నములను సరసముగా కొనుటకు సరియైన చోటు ఇదియే. (691) టెగ్రాఫ్ ఆడను "OPAL" బజల్ } పురుషోత్తమదాస్ హారిలాల్. 88 వైసపు నాయకవీధి, నామకానుపేట, మద్రాసు.

ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కింపెనీ, మద్రాసు వర్తకులు. 25, చై నాబజారురోడ్డు, మద్రాసు. తింతిలిలాసము: "ఉమ్మిడియార్" ముద్రాను.

ఈ పటములో కనుపరచినట్టి అనేక విధముల గాజులు, మృత్తు ముగానవోను గాగతో గయారు చేయబడి యున్నవి నిలుయువారు మాకు వ్రాసిక గ జాలగనీ యూన్ను అందులకు ముగిసిన పిమ్మట తక్కువలగానుల కొనుటగలము.

ఇంకా మాకున్నవి గంగానీ గుల్ల తోడాలు, 7 ఫ్లోర్ డా. ప్లేట్లు, ఉంగరములు, గోమలు, డాలర్లు, గడియార, గొలుసులు, కాసుల పేర్లు, నెండికలు అనేక. విభిన్నమైన వెండిపాత్ర సామానాలు హాజరున వినివి. నాస్టూమెన్ ఆరుచూచియ్యవలెను. 598

షణ్ముగము నస్యము.

ప్రపంచకమునందు 70 సంవత్సరములుగా ప్రసిద్ధి చెందినది. 12 తులములు 8 అంజాలు 24 తులములు 1 రూ పోస్టేజీతో సహా. ఆర్. కే. గారి సువాసననస్యము రి బుడు అ. 12 (682) పోస్టువాక్కు నెం 140 చదువును.

Table with 2 columns: Item description and Price. Rows include 'శేషాళదేశపు కస్తూరి, మంచిది తులము 1-కి ... 80-0-0', 'కుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ... 2-0-0', 'గోగోజనము, మంచిది ... 7-0-0', 'పచ్చకర్పూరం ... 2-0-0', 'అమృతాంజనం డిపో, బాంబాయి, అండ్ మద్రాసు.'

పత్రికా పాఠకులకు విన్నపము.

సాలంమిసి మురబ్బా డబ్బా 1-8 1-0-0
అని చేతిపాఠకులకు వేయబడినది. దాని అస్సలు
ఖరీదు డబ్బా 1-8 రూ 2-0-0. ఈసంగతి ఎల్లరును
తెలిసికొన వేకుచున్నాము.

డి॥ మన్నాలాల్, బెంగుళూరు సిటీ.

ఆత్మజిజ్ఞాస.

శరీరమును వికచింతరునాత ఆత్మజిజ్ఞాస.

విద్యార్థుల సహృదయులగుటచేత కాశ్మీర చర్య
విన్నపము చక్కనిది. రూ. 0-8-0

గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ.

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

91 పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

A New Book on a Highly Patriotic Subject!! (IN ENGLISH.)

"A NATIONAL FLAG FOR INDIA"

With 30 coloured illustrations and an introduction
by the Hon'ble Rao Bahadur B. N. Sarma, Member of
the Imperial Legislative Council in India. Price Rs 1.
Copies can be had only from Mr. P. Venkayya, National
College, Masulipatam. 601

కూర కాయల, పువ్వుల విత్తులు.

పండ్లకట్ట మొక్కలు, సంపంగి, రోజుమొదలగు మొక్కలు మా కట్ట దొరుకును. కావలసినవానికి ఇంగ్లీషు కన్నడము
ధరల పుస్తకము ఆర్డర్ జాస్టాఫులు పంపించువానికి పంపబడును.
విలాసము:- యం. ఓబళ్ళప్ప అండుబదర్పు.

588 బసవనగుడి, బెంగుళూరు సిటీ.

ఇందుమతీ పరిణయము.

కుమారాక్షాటి కృతాంధ్ర కావ్యము రూ. 0-10-0

అష్టాదశ శతాబ్దము

సంస్కృతము కారకాక్షరము రూ. 2-0-0

వైశిష్ట్యం ఏకకాలమున గోవిందాద్వైతమును, పుస్తక
భాండారములకును, గమ్యమే. ఈక్రిష్ణసుకరమత్రామే.

మేనేజరు, ముసునూరు యస్టేటు

628 మాజిడు, కృష్ణాజిల్లా.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయ్యపాళ్ళు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిఫై
ములు - బొమ్మలకాళ్ళు - గారడీ పుస్తకములు విక్రయించె
దము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

యోగన సుందరీమణుల కథలు	2-0-0
చంద్రరేఖ. పుష్పలీలావతి, నవల 1-8	0-8-0
సంగీత కథాసంగ్రహము	1-4-0
గానవిద్యా విసేషిని	1-8-0

528 "విద్యానిధి", 87 రామస్వామిపేడి, మద్రాసు.

నీవు క్రొత్తమిల్లు పెట్టదలచెదవా? మేము ఏమిల్లులకై
నానరే ముఖ్యముగా బియ్యపుమిల్లలకు కావలసిన సామాను
లను బియ్యమునందు చురుచుండి వామ్ము ఫర్నేసు ఫ్రైరు
బాన్లను 50 ఫరా చేయుదుము. సి. గోపాలనాయు
కర్ అండుసన్ను, బేసిక ఫ్యాండ్రి మద్రాసు. 557

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాశ్మీరీసుఖమును పొందుట స్వాభావిక
మైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది.
ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలగజేసి
శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్వైద్యిని ఇప్పించు
ను. ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టు చార్జి
యూ మేమే భరించుచున్నాము. వెంటనే పోయెను
219 వైద్యశాస్త్ర మిశితంకర్ గోవిందజీ,
అతింకినిగూ బొమ్మధారయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఉచితము! ఉచితము!!

నానవ గడియారము

బానిసి బొగ్గుచేయుట ఏలాగు?

180 పుటల గల వైద్యగ్రంథమును చదువుటవలన
మానవ శరీరమును రిపేరుచేయుటకు నేర్చుకొన
వచ్చును. క్రయము లేదు. తపాలాఖర్చు లేదు.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,

20, చీనాబజారురోడ్, మదరాసు.

జాబులు.

విలేఖకులకు సూచన

విశేష్తాద్యైత్యులకు ఖండనము, సెనుగించిపోలు విలేఖకు
డు.- ప్రకటింప లేనందునకు చింతలుచున్నాము.- సంపాదకుడు

I

బుద్ధకవిప్రణీత ఉత్తర రామాయణము

ద్విపదకావ్యము.

అయ్యా!

గతనెల 25వ తేదీని హిందూపురమునుండి నేను నా
మిత్రులగు యాదవల్లి సుబ్బారావుగారును 'నిరుకంపల్లి' యను
గ్రామమునకు వెడలి యథల నొకగృహమునుండి తొలకు
గ్రంథముల బరిశీలించుచుండ నొక పుస్తకము దొరికినది.
అయ్యది ఉత్తర రామాయణము, ద్విపదకావ్యము. కొంచెము
శిథిలావస్థలో నున్న సుమగ్రముగ నున్నది. చిత్రలక్ష్మీనాగు
నికిని అన్నమాంబికకును బుక్రుడగు బుద్ధకవివరచితము. గ్రంథ
కర్త కాలముగాని నివాసస్థలముగాని తెలియరాదు. ఈ
యుత్తరకాండ మిదివరకును ముద్రితమైనట్లు తోపదు. ఒక
వేళ ముద్రితమైయుండిన పుత్రికాముఖముననే దెలుప బ్రాధ్ని
తులు. ఇట్టి యముద్రితపుటలు, బరిశీలించినచో, వెళ్ళులు
దొరుకును. ఇందలి శైలి స్పష్టమగుచున్నది. నాతికావ్యము
సర్వజన సులభగ్రాహ్యము. సందర్భసన్నిహిత బాగుగ నున్నది.
మన యాంధ్రవాఙ్మయమున ద్విపదకావ్యములే యున్నవి.
కావున విద్యుది ముద్రావాహన చేరుక వ్రాయ బనిలేదు.
గ్రంథప్రకాశకు లెవరైనను దీనిని ముద్రింప తలంపుకొన్నచో
క్రింది చిరునామాకు వ్రాసి విశేషములు తెలియవచ్చును.

శ్రీకంఠ శాస్త్రి, భాస్కరపంతులు.

హిందూపురం.

II

సంశయ నివర్తి.

అయ్యా!

తమ దైనిక పత్రిక డిశంబరు 13 వ తేదీ సంచికలో
ఒక సంశయాస్పదుడు మోదనభూమికి "భరతవన్నము, భరత
ఖండము" అను వాచక కేబులు ఋషభపుత్రుడగు భరతుని
వలన కలిగినదా లేక దుష్యంతునిపుత్రుడగు భరతుని వలన
కలిగినదా? అని వేసిన ప్రశ్నకు శ్రీమదాంధ్ర మహాభాగవత
మున పంచమస్కంధంబునందు భరతోపాఖ్యానమున ఈ
క్రింది తెరంగున దెలుపబడియును.

గీ. తనదులోకంబు చూపంగ దగినయట్టి

మోక్షమార్గంబు నెరిగించి ముక్తబంధుఁ

డగుచుఁ దాదాత్మ్యముఁ దెఱ బ్రత్యక్షవిష్టు

వైన ఋషభుండు జనులకు నదృశ్యముగ.

మ. భరతుండంత భరాతలంబుఁ గడఁకం బాలించుచుకొ ధారు
డీ, శ్వేనచంద్రుండును విశ్వరూపునకు మున్నంజాత మై
యుండి ని, కృతకాంతి నిల్పిసిల్లు పంచజనిపేరం గల్గు
కాంతాచరిం, గరమర్థిగ భరతెండ్లియాడె కులగ్నం
బందు భూపల్లభా.

న. ఇట్లు వివాహితుండై పంచజనివలన నహంకారంబు
నం బంచతన్మాతలు జనించిన తెరంగున సుమతీరాష్ట్రపు
కున్దకన్య నావరణ భూగ్రుణేవులను నేవురుపుత్రుల బుట్టించె.
నిటమున్న నజనాభంబును పేరంబగు వ్వంబు భరతుండు
పాలించుకలంబున భారతవన్నంబు బరగనంత. (గాన భరత
వన్నంబనియు) మరియును ఏకాదశస్కంధంబున విదేహ
ఋషభ సంవాదంబున అం దొక వచనంబునందు ఇట్లు
వ్రాయబడియె.

నాభికి సత్పుత్రుండైన ఋషభుండు పుట్టె. ఆతండు
చారిదాసుండై సుతశతంబునడచె. నందగ్రజుండైన భరతుండను
మహానుభావుండు నారాయణపరాయణుండై యిహపరలోక
సుఖంబులం బరిహరించి జన్మత్రితయంబున భూరితపంబాచరిం
చి నిర్వాణసుఖపారవశ్యంబున సకలబంధవిముక్తుండై, వాసు
దేవవంశు నొండె నాతనిపేర భారతవన్నం బను భూఖండ
నామధ్యపహారంబు నెఱడి, జగంబున ప్రసిద్ధంబయ్యె. మరియు
నందు తొమ్మిదిగ్రు కుమారులు బలపరాక్రమప్రభావమాప
సంపన్నులై, నరఖండంబులకు నధిపతలైరి. అను ప్రమాణం
బున హైందవభూమి కేవలము ఋషభుని కుమారుడు భరతు
డు పాలించుటచే "భరతవన్న భరతఖండంబు"లను నామంబు
లు ప్రసిద్ధంబయ్యెగాని దుష్యంతుకుమారునివలన గాదు.

III

గూడవల్లి, నడింపల్లి గ్రామములు.

వాని దుస్థితి.

అయ్యా!

1912 సంవత్సరమాది మారెండు గ్రామములకును నేటి
వో సంప్రాప్తమగుచున్న యేమయు ఇంతింత యని చెప్పుట
క్లుబలేదు. వరదలవలన నేమి వర్షములవలన నేమి తదాని
నెరకు రయితులు ఘటపండించి యెరుగరు. ఈసంవత్సర
ముడ. డి.పి. డబ్బువారి యన్టిమేషనులు తిరిగివచ్చినవని
విశ్వాదియురయితులు కంటికి కడవెనుగ దుఃఖించుచున్నా
రు. గంగాచెరువు కాలువకు రాబోవు సువత్సరముకూడ
మరలకు లేకపోవునెడల ముందుకుగూఢాన్న మో రాను
చంద్ర యని విలపించవలసి యుండును. గంగాచెరువు కా
లువలో 4 మైలులో అక్వివట్టును కట్టటకు అయిదారు వత్స
రములనుడి రయితులు పడుచున్న శ్రమలన్నియు వృథాయగు
చున్నవి. ఆంధ్రలోకము విద్యావిహారగుటంబట్టి అంగుకు
గ్రామము విద్యా బహిష్కృతులు లగుటం బట్టి అధి
కారులను నోరగవచించుట వ్యక్తలేమి
యట్టి యక్కట్లలకు పాలై యేమిచేయుటకును దోచక
దరిద్రము పొరెను కాలముకొరవ నిశ్చించుచున్నాను. రేపల్లె
మెయినుడ్రెయిను గూడవల్లి దక్షిణభాగమునుండి రెండుచీలిక
లై సముద్రోన్ముఖ మగుచున్నది. అందు పడమటివైపుగ
బోయినపాటు అంతయు పూడిపోయి నీరు పోవుటయే లేదు.
ఇదియు గాక యీ మురుగుకాలువమీదుగ యిగ్గేవకొకొక
ఒక అక్వివట్టును కట్టియున్నాను. అది చాల లోతున నుండు
టచే ఒక్కొక్కప్పుడు మురుగునీరంతయు దానికి తాకి వైకి
నులికి రెండు గ్రామములమొక్క భూములమీదుగ ప్రవ
హించును గాక డి. పి. డబ్బువారు సాన్యమొనర్చి త్వరలో
నీ సంవత్సరమే మురుగు కాలువపాటు మరిపేరుచేయించి అక్వి
వట్టును ఏత్తుక కట్టించి 9/4 మైలులో గంగాచెరువు కాలు
వకు అక్వివట్టును కట్టించి రయితులమొక్క దురదృష్టమును
వాప ప్రాధ్నితులు.

గ్రామవాసులు.

కావలెను.

16 సం॥ ల వయసు గల విద్యార్థిని యగు
వైశ్యవీరంతు కన్యకు వివాహమాచుటకు వైశ్య
వరుడు కావలెను. స్థితిగతులు తెలుపుచు యీక్రింది
చిరునామాకు వ్రాసిన వివరములు తెలియగలవు.

హిందూ సంఘసంస్కరణ సభ

ఏలూరు.

ముక్క గొట్టములు.

గవరంబం గారు అపరంజితో చేతుబడి పుష్కరాం
రాయితో కట్టబడినవి. భరత వైద్యులు 1-8 రూ. 8 0-0, నడి
తరం 7 0-0, చిన్నవి 6 0-0, సదుగుట్టములు యిమిలేవన
కుచ్చకంపుతో కట్టినవి పెద్దవి రూ. 4-0-0, నడితరం 3.12-0
చిన్నవి 3.8-0. క్యాకింగు పోస్తేటి ప్రత్యేకం. పుష్కరాం
రాయితో సవరంబం గారు అపరంజికిన్ని పుత్తరవానిం.
ఆర్డరు చేయునపుడు ఆర్డరును 2 రూపాయలు పంపవలెను.
మిగతా పి. పి. ద్వారా పుచ్చుకొనవచ్చును.

ఆర్ ఎస్. కన్నయ్య, ఆపడిపోట్లు, చెంగల్పట్టు జిల్లా.

సంవత్సరాదినంచిక.

(0)

సంచికయం దు ముద్రణములగు వ్యాసము
లెప్పటికి పుంపకంబు యుండునని చాలమంది
మాపేర వ్రాయుచు నున్నారు. వారిందరికిని విడివిడిగ
జవాబులు వ్రాయ బుటకు ఏలుండదు గావున. జన
వరి నెలాఖరునకు గాని, అధవ ఫిబ్రవరి మొదటి
వారము లోపున గాని, వారి వారి వ్యాసములను
పంపించిన యెడల ముద్రణ వ్యాపారమునకు
లేఖకులు చాల తోడ్పడి, మా యుద్యమమునకు
సాహాయ్యము చేసికొనవారిగురుని ఇందు మూల
ముగ విన్నవించుచు నున్నాను.

పత్రికాధిపతి.

విషయమునకును.

జాబులు

ప్రభుత్వ పాఠశాలలు

ప్రభుత్వ పాఠశాలలు

జూనియర్ మాస్టర్లు

హైస్కూలు మాస్టర్లు

విద్యార్థుల సంఖ్య

మొత్తం

ప్రభుత్వ పాఠశాలలు

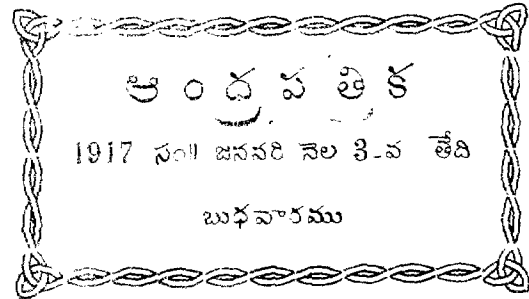
జూనియర్ మాస్టర్లు

హైస్కూలు మాస్టర్లు

విద్యార్థుల సంఖ్య

9-10, 11-12

18

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ జనవరి నెల 3-వ తేది

బుధవారము

పారిశ్రామిక మహాసభ.

ప్రజాక్షేమమునకు రెండు సాధనములు గలవు. సంపదలు, విజ్ఞానము. ప్రజల యోగక్షేమమునకు సంపదలు ప్రథమ సాధనము. భుక్తియుండిన గాని ముక్తియుండదు. ప్రజలకు జీవనోపాధి గలిగినపుడు విజ్ఞానసంపాదనమున కవకాశము గలదు. జీవనసాధనములు లేకున్న ప్రజలు మలమల మాడుచున్నపుడు విజ్ఞానవ్యాపకమున కవకాశములు గలుగవు. ప్రజలకు తినుట కన్న మున్నపుడు ప్రజాక్షేమమున కవసరమైన యితర సాధనములు సహజముగ సంప్రాప్తము లగును. పరమమై రాగిని శరీర పోషణమునకై శ్రమపడుట యవసరము. మరుజాలు శ్రమపడి సంపదలను గడించి ముఖములను బడయుచున్నారు. సంపదలను గడించుటకు వ్యవసాయము, వాణిజ్యము, పరిశ్రమలు, ముఖ్యసాధనములు. ప్రజల సుఖస్థితి ఆ సాధనశ్రమములవృద్ధివై నాధారపడియున్నది. దేశము సహజసంపదలతోనిండియున్నపుడు వానిని వృద్ధిచేయుట దేశక్షేమమునకు గోరువారిలకు విధిమొయున్నది. సకలదేశములందును మరుజాల పోషణమునకు వ్యవసాయము ప్రథమసాధనముగ నున్నది. ప్రజావృద్ధిమైనకొలది సహజవృద్ధిశ్రమలు ప్రజాపోషణమునకై వ్యవసాయమునకు శోధించుచున్నవి. భరతఖండమునందు ప్రజాసృష్టి 40 మిల్లియన్ 10 కోట్ల పెరిగినను ప్రజాధివృద్ధిని వారి వాంఛితములకును తగిన కీర్తిని సంపదలు పెరుగుటలేదు. దేశసంపదలు సంపదలు జనసృష్టికు తగినరీతిని పెరిగియున్నదేశమునందు కాకుటలు జాడ్యములులేకున్న జనసృష్టికొచ్చి ప్రజలు సుఖపడుచుందురు. ప్రజావృద్ధికి లగిసితిని చేశాదాయమును వృద్ధిచేయుటయు దేశక్షేమమును గోరువారు చేయవలసిన పనిమొయున్నది.

ఆ విషయమున 12-వ భారతపారిశ్రామిక మహాసభ కర్ణాటక తిరువనంతపురము గాని రామ నీతానాథరామ బహదూరుగారు వారి యుపన్యాసములందు కొంతవరకు చర్చించిరి. హిందూదేశమునందు వ్యవసాయమువలన 100-కి 71 మందియును, పరిశ్రమలవలన 100-కి 12 మందియును బ్రతుకుచున్నారు. ఇంగ్లాండునందు 100-కి 8 మంది వ్యవసాయము వలనను, 100-కి 38 మంది పరిశ్రమలవలనను బ్రతుకుచున్నారు. హిందూదేశమునందు తలయొకటికి రూ. 30లు ఇంగ్లాండునందు తలయొకటికి రూ. 342 లు.

ఆదాయముగలదు. ఆయాదాయమును వృద్ధిచేయు మార్గములను నిర్ణయించుటయే పరిశ్రమలవ్యాపకమునకు ఫలము. పాశ్చాత్యదేశములందు గత శతాబ్దమునందు పరిశ్రమలు విరివిగ వ్యాపించి సంపదలు వికసించి ప్రజాసృష్టిమునకు దోడ్పడినవి. ఏమూల జూచినను పాశ్చాత్యదేశములందు నిర్మితమైన వస్తుజాలములు గోచర మగుచున్నవి. జపానుదేశము పాశ్చాత్యదేశముల మార్గము నవలంబించుచు భాగ్యవంతుడత నధిష్ఠించుచున్నది. యుద్ధమారంభమైన తరువాతను జపానుదేశము తొమ్మిదిమాసములం దనేక కోట్లరూప్యములలాభమును గడించినది. మనదేశపు పరిశ్రమ లవసాన దశయందున్నవని సీతానాథరామ గారు చెప్పిన వాక్యము దేశక్షేమము గోరువారిలకు సంతాపమును గలిగించుట సహజము. రెండువే లేండుగ ప్రపంచమునకు డక్కా మట్టినులను కాశ్మీరశాలు వలను, బనారసుకీన్సాబులను, రత్నఖచితభూషణములను, రత్నకంబళాదులను సమకూర్చి భాగ్యవంతు దేశమని పేరొందిన భరతవర్షమునందు దిపుడు పరిశ్రమలుక్షీణించి దరిద్రదేవత తాండవమాడుట సంతాపకరము. ఈదరిద్రదశకు పాశ్చాత్యదేశముల సంస్కరము ఆదేశములందు మహాపరిశ్రమలవ్యాపకము ముఖ్యకారణము. భరతవర్షమునందును పరిశ్రమముగమును స్థాపించుట కవసరమయిన సాధనములను సీతానాథరామగారిటులు నిర్ణయించిరి. 1. సహజసంపదలు, 2. కర్మకారులు, 3. సాంకేతిక శాస్త్రజ్ఞానము, 4. మూలధనము, 5. యంత్రాద్యుపకరణములు, 6. సాంవిధానము, 7. విక్రయ ప్రదేశములు, 8. రాకపోకలకు సాధనములు, 9. రాజ్యసహాయము, 10. ఉద్యోగోత్సాహ కౌశలములు. భరతఖండమునందు సహజ సంపదలకు లోటులేదు. బొగ్గుగనులు లోహపుగనులు వజ్రపుగనులు బంగారుగనులు గలవు. అటవీపదార్థములు గలవు. పాడిపంటలు గలవు. జలాశయములు గలవు. కాని వాని వికాసము బాగుగ జరుగుటలేదు. 1915వ సంవత్సరమునందు 164 లక్షల టన్నుల బొగ్గు 2775 గ్యాలుల కేరోసిను నూనె 12 లక్షల టన్నుల బంగార ముత్తున్న మైనది. మొత్తమున 15 కోట్ల రూప్యముల విలువగల ఖనిజము లుత్పన్నము లైనవి. రాజ్యసహాయమున్న ఈ యుత్పత్తి అనేకరెట్లు పెరుగుట కవకాశముగలదు. తాతాకంపెని లోహపు యంత్రాలయముల వలన గత సంవత్సరమునందు 77 లక్షల రూప్యముల లాభము గలిగినది. దేశమునందలి సహజ సంపదలను వృద్ధిచేయుటవలన దీని కనేకరెట్లు లాభమును దేశము పొందుట కవకాశము గలదు. భరతఖండమునందలి కర్మకారులకు వంశానుగతంబైన నైపుణ్యము గలదు. కర్మకారులు సామాన్యముగ పాశ్చాత్యదేశము లందువలె మద్యపాన నిరతులు గాకను నిగ్రహణశీలులు. తాతా లోహ యంత్రాలయము నందలి ప్రధానాధికారి హైందవ కర్మకారులు తగిన శిక్షణమును బొందిన మంచిపనివాండ్లు గాగల విధివలన పంచాయతీసభ యెగుటను చెప్పినవిషయము పత్రికాపాఠకులకు దెలిసి యున్నది. దేశసంపదలను వికసింపజేయుట కవసరమైన జనసృష్టి గలదు. జనులకు వంశానుగతంబైన కర్మకౌశలము గలదు. ప్రజలయందు ప్రతీప్తమైన కర్మకౌశలమును దేశవికాసమునకు వినియోగపడునటులు పనిబూనుట పాలకులకు ధర్మము. ఆపనిని పరిపాలకు లింతవరకును బాగుగ నిర్వహింప లేదని పాలక వర్గాధిమానులు సయిత నుంగీకరింప గలరు.

విద్యావ్యాపకవలన గలిగిన భాగ్యదశ గ్రస్తతెలిసి యున్నది. కీలునుండి రంగులను, సహసన ద్రవ్యములను నిర్మించి, జగ్గును లసార నైద్రవ్యము నార్జించిరి. మన దేశమునందు సాంకేతిక విద్యాలయము లపురూపముగ నున్నవి. ఉన్న వానియందు నైనను శాస్త్రపరిజ్ఞానము గలుగుట కవకాశములు లేవు. సాంకేతికవిద్యాలయములను స్థాపించుటకై మనము చేసెడి ప్రాధనము సఫలము కాలేదు. కర్మకారు లనుభవజ్ఞానమునుగడించుటకు కర్మాలయములు లేవు. అనుభవజ్ఞులైన సాంకేతిక శాస్త్రపరిజ్ఞాతలు లభించువరకును పరదేశీయులనే నియమించి పరిశ్రమాలయములను స్థాపించుట యుచితమని సీతానాథరామగారి యభిప్రాయము. అందఱును నేకీభవించగలరు. జయప్రదముగ తాలూకంపెనివారు నడుపుచున్న లోహాయంత్రాలయము విద్యుచ్ఛక్తినిర్యాగాయంత్రాలయము దీనికి నిదర్శనములు. మహాపరిశ్రమలను స్థాపించుటకు విశేషమైన మూలధన నువసరమయి యున్నది. బీదత్వశీయుండున్న భరతవర్షమునందు చాలినంత మూలధనము లభించుట దుర్లభము. దేశమునందు పుష్కలముగ ద్రవ్యము లేదనుటకు విపరీతమైన వడ్డీయే నిదర్శనము. ఉన్న సొమ్మునైనను పరిశ్రమలకు శుభస్థితి ఏర్పడినగాని బీదలుపరిశ్రమలకై వినియోగించుటదు సరము. యూరపియను ధనాగారమును హైందవలకు ధనసహాయమును జేయుటయును కల్ల పాలకులు రాష్ట్రీయధనాగారములందును, లండనునగరమునందును నిలువయుంచెడి ద్రవ్యముతో నొక రాజ్యధనాగారమును స్థాపించి పరిశ్రమగారముల కప్పునుపెట్టుట పరిశ్రమవ్యాపకమునకు ముఖ్యసాధనము. ఈద్రవ్యము చాలనపుడు పరదేశములందు పప్పులు జేయుటయును పరిశ్రమల వ్యాపకమున కవసరము. కాని పాలకు లీ విషయమున మూకీభావమును వహించుట శుభసూచకము గాదు. యూరపు ఖండమునందు పరిశ్రమలు వ్యాపించుటకు యంత్రాద్యుపకరణములు ముఖ్యసాధనము లైనవి. భరతఖండమునందును పరిశ్రమలు వ్యాపించుటకు యంత్రసహాయ మవసరమగుచున్నది. కోలారునందును బొంబయియందును మెరుపు శిక్షివలన పరిశ్రమల వ్యాపకమునకు మంచియుపకర్మితి గలిగినది. ఆవిధమున దేశమునందు వీలైన ప్రదేశములందు దంతటను యంత్రసాధనములను గల్పించి పరిశ్రమలు వికసించి సంపదలు వృద్ధిని బొందగలవు. మైసూరు సుస్థానాధీశులవలె బ్రిటీషు పరిపాలకులును నిట్టి యంత్రాలయములను నిర్మించి పరిశ్రమల వృద్ధికి దోడ్పడవలసి యుండును.

పరిశ్రమల యభ్యుదయమున కవసరమైన వేరొకసాధనము సాంవిధాన సామర్థ్యము. ఇది కేవల మనుభవమువలన గలుగవలసి యున్నది. సాంవిధానము చుట్టించుటకు దగిన విద్యాలయముగాని కర్మాలయములుగాని మనదేశమునందు లేవు. ఈలోపమును నివారించుట పాలకులపనిమొయున్నది. మన వస్తువులకు విక్రయప్రదేశములను నిర్ణయించుటయును వానిని విక్రయప్రదేశములకు గొనిపోవుటయును పరదేశీయుల హస్తములందున్నవి. ఈ కార్యములు స్వదేశీయుల హస్తములందుండిన గాని పరిశ్రమల వ్యాపకమునకు ఏలులేదని వర్తమానమునందైనను రైలు మార్గముల యును యూరపియనుల హస్తగతంబుకారులు నిర్ణయించిన ధరలు లోన కనుకూలముగ లేవు. ఏపనిని నిర్వహించుటకై నను ఉద్యోగోత్సాహము. ఉద్యోగోత్సాహము పరిగుటకు పరిసరములందు

మార్పులు గలుగ వలయును. బొంబయియందలి భారతీయులందు గల ఉద్యోగోత్సాహము చేష్టపురియందు లేదు. పరిసరము లందుగల భేదమువలన నీ భేదము గలుగుచున్నది. దేశమునందు నలుదిశలను పరిశ్రమ లేర్పడినపుడు జనులయందుద్యోగోత్సాహము సహజముగ గలుగును. అవకాశములు లేనపుడు ఉద్యోగోత్సాహము గలుగుట దుర్లభము. పరిశ్రమలయభివృద్ధికి తగిన సాధనములను గల్పించుటకు రాజ్యాంగవర్గమునకు వీలు గలదు. జత్యుని అమెరికా జసానుదేశములందు పరిశ్రమలు రాజ్యసహాయమువలననే వర్ధిలినవి. పరిశ్రమ వికాసమున నవసరమైన పదిసాధనములలోను విశేషభాగము రాజ్యాధీనమునందున్నవి. సాలకులు బాల్యదశయందు పరిశ్రమలను సంతరించుటకు చట్టములను చేయగలరు. ధనమును సేకరించగలరు. విద్యాలయములను యంత్రాలయములను స్థాపింపగలరు. భరతఖండమునందు పరిశ్రమలు విరివిగ వ్యాపించుటకు రాజ్యాధికారుల సంపూర్ణమైన సానుభూతి యవసరము. సాలకులు ప్రజలు చేరి దేశమునందు పరిశ్రమలను స్థాపించినపుడు భరతఖండము సంపద్యలై మై ప్రజాపోషణ యోగ్యమై బలపడమై విరాజిల్లగలదు. సభాధ్యక్షుని యుపన్యాసాంతమునందు చెలిపిన విధమున

“నానవోపధియందు మహాబలశాలి గాఢనిద్రనుండి, మేల్కొంచినట్లు భారతజాతీయును మేల్కొంచి పోకబంధములను భేదించుకొని, త్రిదశయై మన్వదిన మార్తాండునికలె ననిమిష సేత్రములను ప్రజ్వలంపజేయుచు, చిరకాలస్థంభిత దృష్టినిదివ్యప్రకాశవలకానమువలన వికసించ జేయుచున్నట్లు గోచరించు చున్నది.”

భారతజాతి తేజోవంతమై వర్ధిల గలదు. ఈదివ్య రూపసందర్శనము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యంతరతమైన స్వరాజ్యదశయందే సాధ్యము.

స్వరాజ్య స్థాపనము-బ్రిటిషు ప్రజాస్వామ్య
అనిబెజుంటుగా రింగొందునందు స్థాపన స్వరాజ్య కాఖి ప్రజలదృష్టి నాకర్షించుచున్నది. బ్రిటిషు ప్రజలు రిడింగు, స్పాడ్లికోటు, పోంట్లాడ్లు, లైక్లి, థిల్బరీ, ప్రదేశము లందు గల కర్మకారుల సంఘములు, వర్తక సంఘములు, స్వరాజ్యమున కనుకూలాభిప్రాయమును తెలిపిన లిప్తిరాయము వలన విదితమగుచున్నది. “బ్రిటిషు రాజ్యాంగము హిందూ దేశమునందు స్వరాజ్యస్థాపనము నాచరణమునకు తెచ్చుటకు సమయ మాసన్నమైనదని ఈ సభవారి యభిప్రాయము. సామ్రాజ్య విమరదశయందు హైందవజాతి మత్యుదేశముపట్ల చూపిన అవ్యాజమైన భక్తిని గమనించి భరతఖండమునందు స్వరాజ్యస్థాపనవిషయమై సాధ్యమైనంత వరకు బ్రిటిషు పరిపాలకులు శాసనమును నిర్మించవలయునని ఈ వర్తక సంఘము గట్టిగ హెచ్చరించుచున్నది.” బెజుంటుగారి కార్యదక్షత్వ మీ తీర్మానమువలన విదిత మగుచున్నది. బ్రిటిషు దీప్తములందు బెజుంటుగారు ఒకసంవత్సరము హిందూదేశమునందువలెనే పనిజేసిన స్వరాజ్యవాదులను మంచి ప్రయోజనము గలుగగలదు.

వంగ పటాలము.
వంగదేశీయులు భావోద్దేక పూరితమైన విషయములందు భారతీయులకు మద్దదర్పకులుగ నున్నారు. రామ మోహనాది మతసంస్కర్తలు, విద్యాసాగరరాధి సంఘసంస్కర్తలు, బెనర్జియున్నగు రాజ్యాంగ పరిజ్ఞాతలు, బోసు మున్నగు ప్రకృతి శాస్త్రపరిశోధకులు, రింగొండ్ నాధాది కవి గుల శేఖరులు, వంగదేశీయులు. ఇపుడు భద్రతలవలన వంగ ప్రజలు జనులు రణరంగమునందు భరతమాతకు కీర్తిని గడింప నున్నారు. ఇంతవరకును నైస్య శీక్షణమును పొందుచున్న వంగపటాల మిపుడు రణరంగమునకు పోవుచున్నది. ఆ పటాలమునందు హైకోర్టువకీలుగనుండిన మజుందారుగారు వైసికుడుగజేరి ప్రస్తుతము హావల్దారైన నాడెండుమును మరకొందరు జమాదారులు, హావల్దారులు, నాయకులు, అయినారనియును తెలియుచున్నది. ఏప్రిలియందైనను జీవయంత్రయం దసామాన్యమైనమృగము నవలంబించుటకు త్యాగ సుపసర మగుచున్నది.

కుమ్ర-వాదములవలన ప్రయోజనము గలుగదు. హైకోర్టు వకీలైన మజుందారుగారు 11 రూప్యముల వేతనమునకై సి పాయిగ జేరుటవలన వంగదేశీయులందు వికసించుచున్న మాతన ధర్మము వ్యక్తమగుచున్నది. రణరంగమునకు పోవుచున్న వంగ యోధదళమును భగవంతుడు కాపాడు గాత! భావధరితులైన యాంధ్రులయందును నిట్టి యోధదళము నిర్మితమైనవారి సేవాధర్మమున కిది ప్రమాణముగ నుండగలదు. వంగపటాలము వలె ఆంధ్రపటాలమును గనెడి భాగ్యమును భగవంతు డనుగ్రహించుగాత!

సామ్రాజ్యసభా సమావేశము
ప్రజాపరతంత్రుడైన లాయడు జార్జిగారు ప్రధాన మంత్రియైనను మనపూర్వస్థితి మనకుతప్పలేదు. మంత్రిసామ్రాజ్యసభా సమావేశమును గురించి ముచ్చటించుచు మనదేశపు పేరైనను ఎత్తలేదు. హిందూదేశము తరువాతను స్వర్ణతరువచ్చినను ప్రాతనిధ్యముమాట తలంపునకు రాలేదు. హిందూదేశపుమంత్రి మనప్రతినిధిగ నుండుననియును, వారికి సహాయార్థమై ఇరువురధికారులను పంపవలయు ననియును, మంత్రి రాజప్రతినిధికి తెలియజేసెను. అధినివేశరాజ్యముల మంత్రులు వారి ప్రతినిధులుగ నుండినట్లు హిందూదేశపుమంత్రి మనప్రతినిధి కాజాలడు. పాలకులు నియమించిన అధికారులును మన ప్రతినిధులు గాజాలరు. హార్డింజిప్రభువు సామ్రాజ్య సభా సమావేశ సమయమున హైందవులకు ప్రాతనిధ్యమును గల్పించుటలు వాగ్దానమును జేసెను. జాతీయమహా సభయును మహమ్మదీయ మహాసభయును ప్రత్యక్షమైన ప్రాతనిధ్య మవసరమని తీర్మానించినవి. సామ్రాజ్య సభయందు హిందూదేశమునకు సమానగౌరవము గలుగుటకు భరతఖండమునకు ప్రత్యక్ష ప్రాతనిధ్య మవసరము. లయెనెలు కర్మి సుగారును, రాంకుటేబిలు కార్యనిర్వాహకులును, తలపెట్టిన కార్య విధానమును తలంచినపుడు ప్రత్యక్ష ప్రాతనిధ్యావశ్యకత బలపడుచున్నది. సామ్రాజ్య సభయందు సామ్రాజ్య నిర్వహణమున కవసరమైనముఖ్యోపకరణముల చర్చింపబడుచున్నవి. ఇంగ్లాండునందొకకక్షవారు అధినివేశములకు సామ్రాజ్యనిర్వహణ భారము నం దధికారమును గల్పింప నుద్వ్యక్తమై యున్నారు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున కలంకారమైన భరతఖండమునకు మాత్ర మట్టి యధికారమును గల్పింపను సమకట్ట లేదు. అధికారవర్ధపు బరువుక్రిందను క్రంగుచున్న భరతఖండమునిద నధినివేశరాజ్యాధికారమును సయితము నిలుపుట కేభారతీయుడును నంగీకరించునని నమ్మజాలము. భారతీయులే కాకను యూరపియులు సయిత మధినివేశ రాజ్యాధికారమును నిరసించు చున్నారు. ఈసందర్భములందు సామ్రాజ్య సభయందు భరతవర్షమునకు ప్రత్యక్షమైన ప్రతినిధియందు టవసరము. కాని యుపాయము మాత్రము తోచలేదు. హిందూదేశపు మంత్రిని పరిత్యజించి అనధికారులను ప్రతినిధులుగ నిర్ణయించుట సాధ్యమా అధినివేశముల ప్రతినిధు లిమార్గమునంగీకరించుదురా? డి. డార స్వభావముగల లాయడుజార్జి గారి సమస్య నెటులు విష్ణుదురో చూడవలసియున్నది.

“హిందూదేశమునంద పాయము”
“హిందూదేశమునంద పాయము” అను గుండెలు ఝల్లుమును కీర్తి కక్రింద బొంబయి రాజధానికి గవర్నరుగా నుండి పోయిన సిడన్ హం ప్రభువు “నైట్ టీంట్ పెంచురీ”! అను మానవత్రిక కొకవ్యాసమును వ్రాసియున్నారు. దేశీయ మహాసభా సమావేశమునుగురించి వ్యాఖ్యనువ్రాయుక ఇంతదనుకను మూకీభావము వహించుటయే యుత్తమమని తలంచిన “మదరాసు మెయిల్” పత్రిక ఈ వ్యాసమును పురస్కరించుకొని ఇటు జాతీయోద్యమమును నిరసించునట్టియు, అటు ప్రభుత్వము వారికి ఉద్యోగించునట్టియు, ఇటు జాతీయనాయకులను అందని పండ్లకు అట్టులు జాపు వెట్టివారని చెప్పచు, అటు ప్రభుత్వమువారు వారిని తృప్తిపఱచుటకు ఎంతదూరము పోవచ్చునో ఆసరిహద్దు గీతను గీయుచునవికాజించుచు ఒక చమత్కారమైన ప్రధాన వ్యాసమును ప్రకటించినది. మెయిలుపత్రిక వాదములలో పటుత్వము లేదనియు, ఆయా తేజవణము లన్నియు బడిపిల్లల ఆతేజవణము లనియు, శతాశేకపర్యాయములు జవాబులకు దేశీయపత్రిక లొసంగియున్నవి. ఈసంఘము దేశీయమహాసభాధిపతియు, వక్తలును, ఈవంత మానసుల వాదములను ముక్కులుముక్కులు గాంచియే యున్నారు. కాని కండ్లుండియు వెలుతురును చూడ నేవగించువారిని, న్యాయము నెరింగియు కుతంత్రవాద దీక్షనే వహించినవారిని, రంజింప జేయుట కెవరెత్తము? మెయిలుంటి పత్రిక మాటిమాటికి ఇటుల వ్రాయుచున్న

ప్పుడు జవా బొసంగకుండుట పాడిగాదు; గాన ఈ విమర్శనమును బూనవలసి వచ్చినది. దేశముయొక్క సాంఘిక, ఆర్థిక, విద్యానిషయక స్థితి గాఢముగా మారనంత వఱకును రాజకీయమైన మార్పుల కొక మేర యుండవలయునని “మెయిలు” యొక్క మొదటివాదము. దీనికి ఆనిబె నంటు ము మొన్నల కొన్నిలో జెప్పిన సమాధానమును మా సమకాలికులు చదివినారోలేదో! జనసామాన్యము విద్య లేక ఇంత గాఢాంధకారములో నుండుటకు కారణమెవరు? 150 సంవత్సరములబట్టి పరిపాలించుచున్న గోఖలేగారి నిష్పంధ ప్రారంభవిద్యా శాసనము నెవరు నిరాకరించిరి? అధికారాభిమాన సంఖ్యనే అధికముగాగల రాజప్రతినిధి శాసన సభవారుగా! ప్రజలలో విద్యావ్యాప్తసాధిలామ అత్యంతముగా చున్నను, అందుకయి వారు ధనమును ప్రోగు జేసి కష్టపడదలచియున్నను అడ్డువచ్చుచున్న దెవరు? రాష్ట్రములో రెండుమూడుపొంటుల తప్పు కళాశాలలను స్థాపించుటకే వీలులేని పాట్నా విశ్వవిద్యాలయ చట్టమును నిర్మింప బూనిన దెవరు? ఉన్నత విద్యనంతయు తమహస్తగతము చేసికొని, సర్వవిశ్వ విద్యాలయములను ప్రభుత్వోపాఖలుగాను, సి నేటులను పెద్ద తర్కనర్థలు గాను (డిటేలింగు సాసయిటీసు) మార్చదలచిన సాహసోద్యమమును బూనిన దెవరు? మితవాదులలో మితవాదులని ప్రఖ్యాతిగాంచిన సర్ నారాయణ చందావార్కరు సయితము ఈపాట్నా విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమును, అం దంతర్గతమయియున్న భౌతిక విద్యానిలని ఎందుకు నిర్దయాత్మకముగా ఖండింపవలసి వచ్చినది? తరువాత ఆర్థికస్థితియందు పరివర్తనము కలుగవలయునట. సాలుకు తల 18 30 రూప్యములు ఆదాయముగల ప్రజల దృష్టినిని సాలుకు నూరురూపాయల ఆదాయము వచ్చునట్లు దొరతనమువారు మార్చ పూనుకొనినవో? “మేము గ్రుక్కెడు గంజితోనే కాలక్షేపము చేయగలము; ఈ ప్రస్తుతస్థితియే మా యైశ్వర్యము, మా సామ్రాజ్యము, మా మోక్ష”మని హైందవ ప్రజాకోట్టి మొ అ పెట్టుకొనెనా? మేము పరిశ్రమాభ్యుదయమును వలదంటిమా? పర దేశ వస్తువుల వై సుంకములు వలదంటిమా? లేక బొంబయి మిల్లులవై తీగవను అటులనే యుంచమని ప్రార్థించితిమా? నీటిపారుదల సంకల్పములను వెనుక పెట్టి, రయిలులను మూలములకు వేయమని నిజాపనమును పంపించితిమా? అన్యోన్య ఋణ సహాయ సంఘోద్యమవ్యాప్తి నతి తీవ్రగతిని చేయవల దంటిమా? రయితుల ఆర్థికస్థితిని బాగుచేయుటకయి కాశ్యోతరమును (పర్మినెంటు పెటిల్మెంటును) కోరుచున్నది ప్రజలు. ఆ ప్రార్థనము నంగీకరించనది ప్రభువులు. నిర్మలత్థియును, ఆరోగ్యప్రదాయక నివేశనములను ప్రసాదించవలసినదని మొఱలిడుచున్నది ప్రజలు. ధనాభాముచేత—ఎంత సదుద్దేశ పూరితులయి యున్నను—వారి కోరికల నీడెర్చలేవన్నది ప్రభువులు. గ్రామపంచాయతీలను స్థాపించి న్యాయస్థానముల కయి వచ్చు గుచున్న సామ్యును కాపాడవలసిన దనియు, తత్పూర్వకముగా ఆర్థికస్థితిని బాగు చేయుమనియు వినయపూర్వకముగా నివేదించుచున్నది ప్రజలు. ఏసంకోచముచేతనో ఆ నివేదనముల నాలకించనిది ప్రభువులు. సాంఘికస్థితి ఎల్లప్పుడును ఆర్థికస్థితినిబట్టి యుండును. సంఘమునందు మెయిలుపత్రికా సంపాదకులగు ఆంగ్లమహాజనులు తెలిసికొనుటకు వీలుపడని సంస్కరణములు జఱుగుచునే యున్నవి. ముందును జఱుగగలవు. బానుగారిచట్టమును నిరాకరించుటయందేమి, శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి రజస్వలాచట్టమును అడుగతి పట్టుటయందేమి, చాలకులు తోడ్పడిరికదా? సంఘమున్ను తీక్తికి రావలయునను “మెయిలు” యొక్క కోరికను అచరణములో బెట్టుటకు సందేహములు వైవారిని బాధించుచున్నవని వ్రాయ నవసరమే లేదు. సర్వవిధముల స్థితి ఇంత కోచనీయముగా నుండుటం బట్టియే స్వపరిపాలనము వచ్చిన గాని అంతయు బాగుపడదని 30 సంవత్సరముల దుఃఖకరానుభవముతో మన దేశీయ నాయకులు ఈ వజ్రసంకల్ప దీక్ష నిప్పును పూర్తిగా బూని యున్నారు. “స్వల్పసంఖ్యాకులగు కుశాగ్రముధులు ఏమ స్వంతదేశమును పరిపాలించుట కత్యవసరమని మనము గాని, బ్రిటిషు ప్రభుత్వతృప్తచాప్యమును స్వరాజ్యమును ఏలుకొనవలయు ననియు, స్వతంత్రముగా మాత్రము ఏలుకొనుటకు వీరికి శక్తిలేదనియు, ఈ విద్యాధికులు గ్రహించియే యున్నారు. అట్టిపద్ధతి రాజకీయముగా అధర్మము” అని “మెయిలు” పత్రిక స్థాయికొక వాదము నవలంబించినది. ఇది అధర్మము కాదు, ధైర్యము మృటికిని ధర్మము. ధర్మమా ఈ బ్రిటిషుప్రభుత్వము! కొఱకయియే వేలకొలది భార

తీయలు తమ ప్రాణములను బలిదానముగా ప్రాంసు, ప్లాండ్లను, గల్లిపోలి, మెసపొటామియాలలో నర్పించిరి. కొట్ల కొలది భవమును ఆ ప్రభుత్వముగ్గిత్వము కొఱకయియే ఇప్పుడు ఆ రాజ్యవర్తము వెచ్చించుచున్నది. ఆ ప్రభుత్వమే మూల్యచక్రాదులుండువాక స్థిరస్థాయిమై వెలుంగుచుండవల సినదనియే విద్యాధికులు సామ్రాజ్యవిమనుషుడయి ఇంత విరుపమాన రాజభక్తివిశ్వాసి, శాంతిభూయస్థు లయి, ప్రశాంతమనస్కులై, రాజభక్తిపరిపూర్ణులయి, స్థిరచిత్తులై విజయకాంక్షాతీక్షణుడగుటై ఎట్టి తొందరలు కలుగజేయక, ప్రభుత్వమునకు పెట్టనికొటవలె సహాయభూతులయి యున్నా రు. ఇట్టిసందర్భమున విద్యాధికులకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము స్వరాజ్య పాలనమునందు తమ్యు రక్షించునను నమ్మకముండుట "మెయిలు"కు అధ్యక్షులుగా దోచుట విపరీతము. ఆనమ్మక ముండగూడదనియూ "మెయిలు"యొక్క యుద్దేశము? అట్లయిన యో "మెయిలు" పత్రిక తనవ్రాతల యధ్యక్షులు తానుపూర్తిగా గ్రహించినదో లేదో తెలియజేయుచున్నది. ఇట్టివ్రాతలవలన ప్రభువు లకును, ప్రజలకును దూరమేర్పడినయెడల ఆశిక్ష ననుభవించ వలసినదికయ్యునును పురికొల్పినమెయిలు పత్రికవంటి అంగ్లో హైందవ ప్రాస్థవ్యులని చక్కగా గుర్తెలుంగవలయును. అటుపయిన "బ్రిటిషు ప్రభుత్వము నోరులేని కొట్లకొలది ప్రజలకు ధర్మకర్త. వారికి స్వపరిపాలననునది నిష్ఠయు లేదు. అట్టిస్థితిలో దుర్మకర్త చేతభరించి మిక్కిలియు లేకపోయి నను, మూఁడుములేక పోయినను, విద్యాధికుల పాలనముక్రింద మిరుండి తీరవలసినది" అని ఈనోరులేని ఈకొట్లకొలది ప్రజ లు ప్రభువులు పోహచ్చుని పెరిగించవలసినదేనా? అని మెయిలు వ్రాసినది. ఈవాదమునకు సుప్రసిద్ధదేశీయ నాయకులును, లోకమూల్యులును, చురచక్రమును, అగు బాబుసురేం ద్రనాథ బెన్సే గారేమి లక్ష్యోల్ మొన్న గుర్తింప నాతీర్మా నము సుపాదించుచుకొనినాబు నొసంగినో చూడుడు.

"మెయిలు మొదట ప్రతిపక్షము మహమ్మదీయులకు మిత్రు లనలేదనిచిరి. దేశీయమహాసభ ఏమికోరినను, దీనికేయందు రు మహమ్మదీయులని పలుక మొదలిడిరి. ఇప్పుడు హిందూ ను మహమ్మదీయ సమ్మేళనము స్థిరంక మయిన విరువాత "నోరులేని కొట్ల కొలది ప్రజలేమందు రు." అని వారి గతుకులుగా బయలుదేరినారు. విభాతియోద్యోగులు ప్రజానాయకులగుటయు, జాతీయనాయకులు ప్రజా నాయకత్వమున కర్హులేనివారగుటయు ప్రకృతిసహజమా? ప్రజల తృప్తియు, ప్రజల విమర్శయును, వారి నాయకుల చేతు లలో ఛిద్రముగా నుండునగాని యితరులచేతులలో నెట్లుండ గలవు?" ధర్మకర్తలకు పరిపూర్ణ పరిపాతమేగదా పరమకర్త వ్యయ. ఇంత పరిపూర్ణపరిపాతముతో రాజ్యము జరుగుచున్న యో ఈ ముప్పుని సంవత్సరముల నుండియు ఈ కాంక్షాను జరుగుటకే అవకాశముండదు. (ప్రతి తోక్తి టి భారతపుత్రులు నిరస్తు)లై పడియున్నారని. పెద్ద పెద్ద యుద్ధోగములలో, వర్తకవ్యాపారములలో, పరిశ్రమలలో వారి కుచితి భాగభయములేదని, సామ్రాజ్యములో కనిష్ఠుల వలె వారు చూడబడుచున్నారని, ఆర్థికసమస్య దినదినము కఠినమగుచున్నదని, విద్యలేక అజ్ఞానదేవత దేశమందు తాం డవమానుచున్నదను ఘోషలతో లక్షోన్యగరపు చిక్కులు పెక్కిటిల్ల నే పెక్కిటిల్లి యుండవు. మన వేవాలయములలో ధర్మకర్తలను ఇష్టమునచ్చినట్లు వదలివేయుటవలన ఏమిసంభ వించుచున్నదో లోకవిదితమే. అటులనే పరమహితాభిలాషు లగు ప్రభువులు సంఘము భారతవర్ష వేవాలయమును పరి పాలించుటలో కొంత గ్రహము లేనిది తమ ప్రారంభగడు డ్దేశములను మఱచిపోయిన పోవచ్చును. అట్టితెలి దేశాభిమానుల కర్తవ్యము పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు మొన్న లక్ష్యులపురమునందు ప్రభువులను ప్రార్థించినట్లు ప్రార్థించుటయే యున్నది:— "బ్రిటిషు అధికారవర్గము తనధర్మమును ఇండియామెడల పాలించలేదు. బ్రిటిషు పార్లమెంటు ఆ ధర్మమునే పరిపాలించుట కింతవఱకును బూనలేదు. వారికి కాలమును లేదు, అప్పుడు సామ్రాజ్యాభిమానులమును, విరంతుర బ్రిటిషు పరిపాలనా సంబంధమును కోరువారమును అగునను, మన రాజ్యమును మన మేలుకొనుటకయి మనకు ప్రసాదించవలసినదని కోరుట తప్ప యింకొకమార్గము మనకు లేనేలేదు." చాలమంది మితవాదులకు హోమురూలుభాదలేదని యు, వారినికొనిదీసి ప్రభుత్వమువారు బుజ్జరింపవలసినదనియు మెయిలు పత్రిక కడపటిమాట వ్రాయుచున్నది. హిందూ మహమ్మదీయ, నాటకము పూర్తియయిన లేరువారే, అంగ్లోహైం దవ పత్రికలకు మంచి ఊతకొమ్మ దొరకక శ్రమపడుచుండగ, బ్రాహ్మణ్యతేతులు ఒక కొమ్మను చేతి కదించినారు. ఈ కొ మ్మను పట్టుకొని "మెయిలు పత్రికయు" దాని సోదరీ పత్రిక గును ఎంతకాలము ఈగులాడునో చూచెదము! కాక.

దేశీయ తంత్రీవార్తలు

(అ) (నూ విలేఖరుల వర్తనం.)

ధర్మి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినయుక్తవార్త.

ధర్మి, జనవరి 1:—డిసెంబరు 30 వ తేదీగల ఈక్రింది తంత్రీవార్త హిందూదేశ కార్యదర్శిగారియొద్దనుండి రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చినది.

అంగ్లరంగము.

విశేషములు లేవు.

పరాసురంగము.

జగ్గులు ముంగుగ తీరముగ నగ్ని వ్వమును గురిపించి 304 వ కొండకు పశ్చిమమునను, మూర్తావను తూర్పుముగల పరాసురంగములను ముట్టడించిరి; కాని పరాసునారి యగ్ని వ్వము ఆయుధ్యిని నిర్లక్ష్యముచేసెను. మూర్తావను దక్షిణ మునున్న కండకమున కొన్ని భాగములందు కొండలు జగ్గు నులుమాత్రము ప్రవేశించిరి.

ఇటలీ రంగము.

ఇటలీరంగమున ఫిరంగియుద్ధము జరుగుచున్నది.

రష్యా రంగము

శత్రువులు శివీమాయందు టాగ్గుపోలుకు వాయ వ్యమున తీరముగ నగ్నివ్వము గురిపించుచున్నారు. మూర్తా వియా సరిహద్దునందు ఆయుటజేసినదై శత్రువుగొరవను సాగుచున్నది.

రుమేనియా రంగము

రుమీనియాకి ఎడమగట్టుననున్న రష్యను రుమేనియను నేనలు శత్రుప్రయత్నములను వ్యర్థముచేసెను. శత్రువులు మఱల బ్రెలావైపునకు సాగలేకపోయిరి. డొబ్రూజాయందు బ్రెలాకు తూర్పున 17 మైళ్ల దూరముననున్న రాకె అను పురమును శత్రువు లాక్రమించుకొనిరి.

II

ధర్మి, జనవరి 2:— జనవరి 1 వ తేదీగల ఈక్రింది తంత్రీవార్త హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి యొద్దనుండి రాజప్రతి నిధిగారికి వచ్చినది.

అంగ్లరంగము.

అంగ్ల ఫిరంగిదళము సోమురంగమున శత్రుస్థానములను తీరముగ ముట్టడించెను.

పరాసురంగము.

పరాసునారు జయప్రగములగు ముట్టకుల ననేకము లను సలిపిరి. 1916 వ సంవత్సరమునందు పరాసునారు 77 వేల మంది ఖైదీలను వెళ్లను నొద్దను సోమురంగమునందును పట్టు కొనిరి.

ఇటలీ రంగము.

ఇటలీరంగమునందు తీరముగ ఫిరంగియుద్ధము జరుగు చున్నది.

రష్యా రంగము.

రష్యారంగమునందు స్వల్ప యుద్ధము జరిగినది.

రొమేనియా రంగము

శత్రువులు మూర్తావియా సరిహద్దునందు తీరముగ యుద్ధమునలిపి ఆయుటజేయు ప్రాంతమునుండి హోరునది ముఖద్వారమునందు సోమిజాకు దక్షిణమున నున్న యొక పురమునకు రష్యను రొమేనియనులను వెనుకకు నెట్టిరి. రిమ్మికోసరాటు కు తరముననున్న రైమూగ్గుమై శత్రువులు బోర్డెన్జియను పురముల నాక్రమించుకొనిరి. రష్యనులును యుద్ధము సలిపి రొమేనియనులు తీరముగ ప్రతి బోర్డెన్జి పురమును మఱల స్వాధీన పఱచుకొనిరి. బుజొబ్రెలా రయిలుమార్గముమీదను శత్రువులు గుర్తెప్పి సికవియా భాగమువైపునకు ముందుకు సాగుచున్నారు. డొబ్రూజాయందు మాసికవంతెనయొద్ద శత్రువులు కొంత పురోగమము సలిపిరి.

సముద్ర రంగము

మధ్యధరా సముద్రమునందు గులోయతను పరాసు యుద్ధవాక ఒకగనికి దగిలి మునిగినది.

నూతన సంవత్సరపు కసరత్తు

హిందూదేశమునందు పట్టాలము లింకువోట్ల నూతన సంవత్సర కారంభము సందర్భమున పైనికులచే కసరత్తులు చేయించబడినవి. కలకత్తా మైదానమునందు జరిగిన కసరత్తును జూచుటకు రాజ ప్రతినిధిగారు వచ్చిరి.

స్థానిక వార్తలు

(అ)

జరుగజోవు సంగతులు.

ఫిబ్రవరి 6, మంగళవారము.

కాసనసభ సమావేశము ఉద 11 గం.

కాసనసభ:—ఈ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 6వ తేదీ మంగళవారము ఉదయము 11 గంటలకు మెంటుబార్నిఫోర్టులో చెన్నపురి రాజధాని కాసనసభ సమావేశమగును.

ట్రాముబండి ప్రమాదము:—నిన్నటిఉదయ ము 9 గంటలకు మంటుబార్నిఫోర్టునందలి స్మిత్ కంపెనీ కారుడు గా నొకయెద్దులబండి హోసుబ్రిడ్జినుండి మైలాపూరునకు బోవు ట్రామున కడ్డముగాబోయెను. బండియందు విరిగిపోయెను. బండిలో తమలపాకులు మూత్ర ముండెను. ఎద్దులకు గాని బండి వానికి గాని విశేషముగ దెబ్బలులేకలెదు.

గాడిచెర్ల హరి స్వర్ణోత్సవ రావుగారు

మాచేర నిలులవ్రాముచున్నారు. నేనీ దినమునుండియు (జన వరి 1 వ తేదీ) ఆంధ్రపత్రికా సంపాదకత్వపు పనిని చాలించు కొని నాపూర్వపు "పుస్తక ప్రకటన" ము నకు మరలు చున్నాను. మీ చదువుల కీసంగతిని తమ పత్రికాముఖమున నెఱింగించిన నేనెంతయు గృహిష్టము.

ఇండియను బ్యాంక్ లిమిటెడ్:—డిసెంబరు 31 వ తేదీతో అంతమైన క్రిందటిసంవత్సరపు ఆదాయము రూ. 2,92,078-3-6 లు. సిబ్బంది మొదలగు ఖర్చులు రూ. 1,60,583-2-3 లు. సంవత్సరముయొక్క లాభము రూ. 1,31,495-0-3 నిరీటిసంవత్సరము ఖర్చులువోగా నిలువ రూ. 14,637-4-10 లు. అంతయుగలసి మొత్తము 1,46,132-5-1, దానిలో రూ 30,000 లు క్రిందటిసంవత్సరము జూను నెలతో సంతముగు అర్ధసంవత్సర లాభముక్రింద పంచిపెట్టి తీర్మానిం పబడి ప్రస్తుతిము నిలువయున్న సొమ్ము రూ. 1,16,132-5-1 లు

బర్మా మహమ్మదీయ విద్యాసభ

రంగ 4, డిసెంబరు 30:— బర్మా మహమ్మదీయ విద్యాసభ క్రిలా పురమున నీ మహమ్మదు సమావేశమై నవ్వకు సభ రు మహమ్మదీయ విద్యాభివృద్ధి సందర్భమున ప్రాధమిక వి మహమ్మదీయులకు నిర్బంధ మొనర్చుతనని ప్రభుత్వమున నిగోరుటకు తీర్మానించిరి.

మల రాష్ట్రముల యుద్ధవిరాళము

సింగళ 4, జనవరి 2. — సెలొంగ్ సుల్తానుగారు 5 లక్షల యుద్ధవిరాళమును సుపాదించగా పారకీసుల్తానుగారు బల్ల పఱచిరి. పైరంము సెటిల్మెంటులనుండి మరియొక 5 లక్షలు వచ్చును. "అర్ధరేష" నిధికి పైయెటు సెటిల్మెంటు లందు 50 వేల పానుఅర్ధగమాలయొక్కని గవ్వరుగారు తెలుపుచు న్నారు.

ఏలూరునాండిమావిలేఖకుడిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— డిసెంబరు 27 వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో ఏలూరువార్తలలో సయ్యదువజీరుద్దీన్ సాహెబుగారు (గంధీరామమూర్తిగా రును కాంగ్రెసుగారు వెళ్లినట్లు వ్రాసియుంటిని. సయ్యదు వజీరుద్దీన్ సాహెబుగారు కొన్ని కారణములవలన వెళ్లు టయే మానివేసిరి గంధీ రామమూర్తిగారు కొంతవరకు వెళ్లి తిరిగివచ్చివేసిరి. హాద్వాములో నేనుబాడ్చున్నందు ను, రామమూర్తిగారు తనకుమారునికూడ తీసికొనివచ్చిరి.

అభినవభీనుసేరు డగు

కోడి రామమూర్తినాయుడుగారి

అద్భుత ప్రదర్శనములు.

నేటిరాత్రి 9-30 గంటలకు

ప్రదర్శనము జరుగును.

మహాలక్ష్మి వద్దనుండి క్రొత్తగా పట్టి తెప్పిం పబడి, ఇంను మాలిమి కాకయున్నట్టి ఏనుగును రొమ్ముచై మోయుదురు.

టిక్కెట్లు మామూలు ప్రకారమే.

విశాఖపట్నం గ్రామము

తరువులు ఆర్థికములను ఘోరముగ హత్యచేయుట.

అధికారి బ్రహ్మచారి విజయము.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

(రెండవ పేజీ)

ఇంగ్లండు

ఒక మరణము.

లండను, జనవరి 1:—సర్ చార్లెస్ హోప్ కౌన్సిలరు మరణించిన ప్రకటించబడినది.

సముద్ర రంగము.

లండను, జనవరి 2:—“ఆరెండ్రా” యను 3 వేల టన్నుల స్టీలు కార్కు తీరమునందు ముంచబడినది. దానిని వారు 18 నుండి క్రొవ్వకుటలలో దింపబడిరి. 28 నుండి నలుగురు మరణించిరి. కొందఱు చికిత్స పొందగలిగిరి.

కర్జన్ ప్రభువుగారి వివాహము.

లండను, జనవరి 2:—కర్జన్ ప్రభువుగారు లాబర్ ప్రాసాదమునందలి దేవాలయమున దుర్గమ్ నలినీ ఈ దివసున పెండ్లియాడెను.

జోన్నయ్యగారి యువన్యాసము

జస్సీ, జనవరి 2:—రాజకీయ సభయందు జోన్నయ్యగారు యువన్యాసమును సంపూర్ణ విజయమునకు తీసుకొనిపోయిరి. సమస్తమును ప్రసవించిరి.

ముంచబడిన స్త్రీమూర్తులు

లండను, జనవరి 1:—“ఆస్టిన్ హార్” (క్రీట్) “స్కూర్” (రవ్వ) “స్టోరా” “ఎడ్డా” “యూడ్” (వార్) “ఇమెట్రిన్” “ఇంగ్లీషిన్” (గ్రీన్) స్త్రీమూర్తులు, రెండు ఓడలును ముంచబడినవి.

వైమానికాధ్యక్షుడు

లండను జనవరి 2:—కాల్ ప్రభువుగారు తాము వైమానికాధ్యక్షులుగా నుండు కాలమున తమ కేమియు తీరవక్కార లేదని తెలియజేసిరి.

అధినివేశ ముఖ్యమంత్రి సమావేశము

లండను, జనవరి 2:—అధినివేశ ముఖ్యమంత్రి సమావేశమునకు అధినివేశ కార్యదర్శిగారు హాజరైనారు.

కెనడా

మతిభ్రష్టుల చికిత్సాలయమునకు నిప్పులుకొనుట.

మాంట్రీల్, జనవరి 1:—సెంటు ఫెర్డినాండు స్థలము నందున్న మతిభ్రష్టుల చికిత్సాలయమున కిటీను నిప్పులుకొనినందున 46 మంది స్త్రీలు మరణించిరి. కల్లో, మతి విశేషముగా నుండెను. కొందరు కిటీలనుండి బయటికి దుమికినందున వారికి గాయములు తగిలెను. నీరంతయు గడ్డకట్టెను.

ఫ్రాన్సు

ఆంగ్ల రంగము.

లండను, జనవరి 3:—శత్రు వేగదళమువారు వార్షికుల తూర్పున మన కందకముల చెరితకు వచ్చిరి. కాని మేము వారిలో సగముమందిని హతముచేసి తక్కినవారిని బాండ్లలోలితిమి. ఈచెసు కు తరమున కొందరు శత్రువేగదళము వారు మన కందకములలో ప్రవేశింపగా వారిని వోలివేసితిమి. వారికి విశేషనష్టము గలిగినది.

పరాసు రంగము.

లండను, జనవరి 3:—పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:—హాడ్రమాంటు బీజన్ వాసులకు నడుమ తీవ్రమగు ఫిరంగి యుద్ధము జరిగినది. ఇతర స్థలములందు స్ఫూల్యయుద్ధము జరిగినది.

రష్యా

బ్రిటిషు రాయబారి యువన్యాసము.

మెట్రోగ్రాడు, జనవరి 2:—రష్యాలోని బ్రిటిషు రాయబారి సర్ బార్న్ బుకానోవ్ గారు మూడు సువర్ణ గారంభపు విందును ముగించుచు ఇట్లు చెప్పెను:—జర్మనీకి దయ్యముపట్టి యుద్ధమునకు సంబంధములేక యుద్ధ సంబంధము లేని దేశములతో కయ్యమునకు బూతుకొని వానిని జయించినది. వైరిక నిరంకుశత్వమును దయ్యమును జర్మనీ నుండి వదిలించి గాని సంధి పొందగ లేదు. బ్రిటన్ దేశము రష్యాకు తోడ్పడుచుండుట లేదను వాదము అన్యాయము. రష్యముల యాశయములపట్ల బ్రిటిషువారి రెండు సారు భూతి గలిగియుండి, రష్యను బ్రిటిషువారి బంధములకు కాళ్ళెముక దృఢపరచుకొనుచున్నాడు. బ్రిటన్ దేశము స్వయముగా యుద్ధోపకరణములను మిత్రులందరి వారి కొనుగట్టు యే గాక వారికి యుద్ధోపకరణములను గొనుటకు 6000 లక్షల పౌనుల నొసంగెను.

రష్యావారి ప్రకటనము.

లండను, జనవరి 2:—రష్యా రంగమునుండి ఇట్లు తెలియుచున్నది:—బ్రాజిల్ క్రైస్తవుల శత్రువులు ముందుకు వచ్చుచుండగా వెతుకు త్రోసివేసితిమి. మాజీరియా సరిహద్దునకు శత్రు అనన్యాయమును ధేరించితిమి. ఆయిటజ్ లోను కుత్తెమునకు దక్షిణమునకు శత్రుప్రయత్నములను న్యృపణచితిమి. డోబ్రాబాయును నునవేక క్రొత్తస్థానములకు వెనుకకు బోయెను.

ఇటలీ

ఇటలీవారి ప్రకటనము

లండను, జనవరి 2:—ఇటలీ వారిట్లు ప్రకటించిరి. శత్రువుల అగ్నివర్షమునకు ప్రతిగా మేము సేనాముఖమున నంతటను శత్రుకందకములను రాకపోకల స్థానములను ముట్టడించి వానివై అగ్ని గ్రుచ్చుచుచితిమి. గొరిజియావై శత్రువుల అగ్నివర్షము వర్షించిరి. విశేషనష్ట మేమియు గలుగలేదు.

బాల్కను

సెలోనికాయందలి గ్రీసు ప్రభుత్వము

లండను, జనవరి 1:—సెలోనికాయందలి గ్రీకుప్రభుత్వమునొద్ద గ్రాన్విల్లి ప్రభువుగారిని ఏజెంటుగా నియమించిరి.

రోమేనియనుల ప్రయత్నము వ్యర్థమగుట.

లండను, డిసెంబరు 31:—బ్రుక్సేల్ ఆర్మీనీ రైలు మార్గమునకు వాయువ్యమున శత్రువులు రోమేనియనుల ప్రయత్నము వ్యర్థమయిరి.

డోబ్రాబాయును బ్రెగ్రాడు ఆర్మీయమున శత్రువులు మూడవ పర్యాయము ముట్టడినవిషయమున సేనా భాగమునకు నడుమనున్న ఒకకొండను స్వాధీన పఱచుకొనిరి.

ఆర్మీనియనుల హత్య.

లండను, జనవరి 1:—ఇదివఱకు తుర్కీదోగము లందున్నవారు ఆర్మీనియనుల హత్యనుగూర్చి ఇట్లు తెలుపుచున్నారు. చులమ్ పురమునందు స్త్రీలు, పురుషులు, బిడ్డలు, ముగ్గుగువారి కశేబరములు విచ్చిన్నములై పడియుండెను. స్త్రీల యొంటిపై ఇందుమిందుగా వస్త్రములేచుండెను. కుక్క పటాలముచే జంపబడుటకు 500 నుండి స్త్రీలును బిడ్డలును, బాలికలును బిట్టివద్ద నిర్దయుగ నుంచబడిరి. కొన్ని గంటల యందు 15 వేల శవములు కనబడినవి. ఇంకొక గంటయందు శిశువుల కశేబరములు కుప్పగా బడియుండెను. ఆర్మీనియనుల సేనలు తమ దుర్గతిన దప్పించుకొనుటకు ఆత్మహత్య చేసి కొనిరని కొందఱు చెప్పిరి. ప్రభుత్వోద్యోగులు పొందర్యవతులగు స్త్రీలను కెటబట్టి హింసించి హత్యచేసిరి.

గ్రీసు పరిస్థితులు

పిరియస్, జనవరి 1:—గ్రీసుప్రభుత్వమునకు మిత్ర మండలివా రీనినయు నూతనసందేశమును బంపిరి. దానియందు ఇట్లు చెప్పబడినది:—ఫిలోహోసేనును బయట శాంతిస్థాపన మన కెంత పట్టాల మనసగమో అంతకంటె ఎక్కువపట్టాలము నుంచగూడదు. ఆ పట్టాలమువారికి దగినంతవఱకు ఆయుధములను చెరికునుచుకొని తక్కిన యుద్ధోపకరణములను ఫిలోహోసేనునును పంపనలెను. నిలువనగ్యమువారి సభలను జరుగనీయగూడదు. నివిలియను లాయుధములను వాల్చు గూడదు. విద్యుద్వాహకాగ్రాళములయందు మిత్రులందరి యధికారమును చుగల నేర్పఱుపనలెను. రాజకీయముగ పట్టుకొనినట్లే దీలను వెంటనే వదిలివేయవలయును. డిసెంబరు 1న తేరిది అన్యాయముగా బాధింపబడినవారికి నష్టపూర్తి నొసంగవలెను. ఆ నాకు అభ్యివృద్ధి జరుపుకొనుచున్నదినిచ్చిన పైనికోవోగ్లీని నుద్దోగమునుండి తొలగింపవలెను. ఇదివఱకు జరిగించిన అన్యాయమునకు గ్రీకు ప్రభుత్వమువారు మిత్రులందరివారిని తూటబెడుగోరుకొననలెను. మిత్రులందరి పతాకములకు గౌరవము లొనర్పవలెను. ఇవి యన్నియు సక్రమముగ జరుపబడు వఱకు గ్రీకు వ్యక్తిగతము జరుగుదుమను.

అమెరికా

జర్మనీయందు ప్రకాశిస్తాయము.

లండను, జనవరి 1:—వాషింగ్టనులోని జర్మను రాయబారుల కీక్రింది వామువాస్త జర్మనీనుండి వచ్చినది:—జర్మనుల సంధినివాదమునకు మిత్రులందరివారి వచ్చిన ప్రత్యుత్తరము అధిక ప్రలాపముకైయు గుర్తుదని జర్మనీయందు దనుకొనుచున్నాడు. యుద్ధము నిష్పన్నముగియుటకు మిత్రులందరివారు నిరాకరించినందున యుద్ధమునకు విశేషకష్టముల ననుభవించుచున్న తటస్థదేశములపట్ల నిది బహుదళముగ నున్నది.

బెర్లినుము రాజుగారు

అమెరికాకు కృతజ్ఞుడగుట.

వాషింగ్టన్, జనవరి 3:—బెర్లినుము రాజుగారు విల్సనుగారికి గ్రామును ఆమెరికావారు బెర్లినునులకు చేసిన యపారసాహాయ్యమునకు అమెరికావారికి కృతజ్ఞతను తెలుపుచు అమెరికా వారెల్లప్పుడు బెర్లినుముకు సాహాయ్యములగు నుండవలయునని కోరిరి.

జర్మనీ

జర్మనీ చక్రవర్తినికి సందేశము

లండను, జనవరి 2:—కెయిజరు నూతనసంతకమునాటి సందశములకు తనసతికి బంపుచు ఇట్లు వ్రాసెను. రష్యను సేన లెంత తీవ్రముగ ప్రతిఘటించుచున్నను మేము రోమేనియను పూర్తిగా జయించుటకు ప్రయత్నించుచున్నాము. తన ప్రయత్నములు కొనసాగుచున్నందునకు కెయిజరు భగవంతునికి నమస్కరించుచు నూతనసంతకమునందు నూతన విజయములను గలుగు నత్యుక్తము గలదని వ్రాసెను.

తూర్పు ఆఫ్రికా

బెర్లినును విజయము

లండను, జనవరి 3:—తూర్పుఆఫ్రికాయందు యుగాండా రాజుగారు 15 వేల మంది సేనలను బెర్లినును కొన గుటచే టెబోరాయందు బెర్లినునుల విజయము నులభమైనది. అనేక మాసములు బెర్లినును సేనలు పాదలయందు, బుడ నేలలందు, నడచిపోవుచు యుద్ధము చేయుచుండెను. ఒక్కొక్కప్పుడు కొందఱు వైనియలకు ఆయా స్థలములనుండి బయటికి వచ్చుటకు కష్ట పడుచుండెను. వేలకొలది ఆఫ్రిక నులును అరబ్బులును బెర్లినునులకు స్వాగత మొసంగిరి. జర్మనులు చిన్నచిన్న సేనములకు గూడ 15 మంది విచారకుల సేనలను వారిచే కేటించియుండిరి. “వారు వెర్రికి, మరల రాకుందురు గాక” యని ప్రజలు కోరుకొనుచుండిరి. జర్మనులీ యుద్ధము జనాదీనమైనది తలంపసారి.

“డెన్మార్కు” స్త్రీమూలముచబడుట

ఫిలోల్, జనవరి 2:—“డెన్మార్కు” అను డేనిషుస్త్రీ మురు టార్నిహో చేయబడినది.

విగ్లండు రైలుమార్గములు

లండను, జనవరి 1:—ఈదినమునుండి విగ్లండు రైలు మార్గముల కార్యనిర్వహణ చుంతయు ప్రభుత్వమువారి యధీనమైనది.

సమకాలి కాభిప్రాయములు

[లయము కర్మ సుగాను రహస్యపు టుత్తరముని "వలస జేయులు ఇంగ్లాండుతో గలసి హిందూ దేశమును పరిపాలింపవలె" నను, తమ యభిప్రాయమును తమ స్నేహితు లందఱికిని తెలియజేయుటకు "కాంతు పేరిట"ను ప్రేమాసపత్రికయందు ప్రకటించిరి. కావున! యిటువంటి యభిప్రాయములుగల మిత్రుల కందఱికిని అంకె కర్మ యుత్తరమునొప్పవన ప్రాయము దుష్ట రుణము! అందుచే రహస్యముని ప్రపంచ నుండుట వ్యాపించిన కాంతు పేరిట గాననీర్ణయము తెలిపిరట! ఏది యెట్లయిన బొంబాయి క్రానికలు పత్రికా సంపాదకులగు హార్నియన్ గారు దాని నెట్లనో సంగ్రహించి తమ పత్రికయందు ప్రకటించిరి. "అస్సీరియో టెను ప్రస్తు" వారు దాని నుండలి ముఖ్యంశముల నేకమునందలిను వ్యాపింపజేసిరి. దానిని గూర్చి చదువనైతే మున్ను పత్రిక ఒక విమర్శనము వ్రాసినది. కడ పత్రికాగము నీక్రింద నొందుపరచుచున్నాము. ఆం॥ పు॥ సం॥ 1917 వ సం॥ రహస్యపు టుత్తరము.

ఒకరి విషయమున గాని మరొకరి విషయమున గాని యొకరు ఇంకొకరికి వ్రాయునది రహస్యపు టుత్తరమున ను. అట్టి యుత్తరమును జూడగోరువారు తుచ్చువనటకు సంజయము లేదు. కాని కర్మ సుగారియుత్తర మట్టిది కాదు. ఈయుత్తరము హిందూ దేశ రాజ్యాంగ వ్యవస్థలలో విశేషమార్పు గల్గింప నుద్దేశింపబడినది. ఈమార్పు మిక్కిలి విచారణీయము. మా ముద్దేశము ప్రకారము మిక్కిలి యనవేక్షనీయము. కర్మ సుగారి పప్పుకు హిందూ దేశమున సంఘాతము చేయుచున్నాడు. హిందూ దేశ పరిపాలననునందు వలన నేకములవారి కధికారము నిచ్చుటకు కుట్రచుగూడ పన్నుచుండుట స్పష్టము. ఒకకుట్ర వారు డింకొక కుట్రవారునకు వ్రాసిన యుత్తర మెంతమాత్రమును మన్నింపవలసినది కాదు. ఒకదోసిడిగా డింకొక దోసిడిగానికీ వ్రాసినయుత్తరము రహస్య మేయగును; అయుత్తరమునూడ రహస్యముని విశదముగ నెఱుంగునాతో వ్రాసినప్పటికిని పోలీసువారి యుత్తరమును జరుగక మానరు. వారటుల చేయుట యెంతయు వ్యాయము... జర్మనీ దొంగతనమువారు వ్యాయములను వ్రాసినయుత్తరములు కేవలము రహస్యము. కాని అట్టియుత్తరము లెన్నిదొరికిన నన్నిటిని ట్రిటిఫు దొంగతనమువారు చూడక మానరు. లయెనలు కర్మ సు హిందూ దేశమున నొక రహస్యసంచారమును. ఒక రహస్యపు రాజకీయ యుద్ధమున పనిచేయుచున్నాడు. అట్టి వాడు హిందూ దేశ భావికపు టధికారమును గూర్చి ప్రపంచమునందలి తనతోడి కుట్రవారుల కందఱికిని వ్రాయుట మాత్రమే కాదు; పత్రిక లో ప్రకటించెను. దానిని బొంబాయి క్రానికలు పత్రికా సంపాదకు లెటులనో సంగ్రహించి, రహస్య మగునో కాదో గాని, విమర్శనయందు ప్రకటించిరి. మేము నిజముగ నతని నేమియు ననజాలము. హిందూ దేశమున కింత వేగము స్వపరిపాలనము కూడదనియు హిందూ దేశ మింకను కొన్నివర్షుల ములపాటు ట్రిటిఫువారి పరిపాలనమున నుండవలయుననియే మా యుద్దేశముగాని అట్టిలియూ, న్యూజీలాండు, కెనడా, దక్షిణ ఆఫ్రికా యాదేశము లన్నియు హిందూ దేశ భావ్యం తెరంగిక వ్యవహారములలో ప్రమేయము గలిగిండు కొనవలయునని కాదు. ఈయుత్తరమును గూర్చి హిందూ దేశము ముందుగా డెలిసికొను తెలియము నుంచిన-మదరాసు ప్రెస్సు. బొంబాయి గవర్నరుగారు

గోనాల్లాపే ప్రభువుగారు బంగాళాగవర్నరుగ నియమింపబడినను ఆద్యోగసమాచారముక్రిందనే మార్పింగుపోపు పత్రిక యిటుల వ్రాయుచున్నది. "గోనాల్లాపే ప్రభువుగారు "బొంబాయి" గవర్నరుగ నియమింపబడినందువలన పాగ్ మెంటు సభలో కాలేవచ్చినది." ఇదివరలో నొక యద్యుత దర్శితకారుడు "బొంబాయి" తీసికొనిపోయి బంగాళా భావియలో పడవై చెను. ఇప్పుడు మార్పింగుపోపు సంపాదకుడగు యద్యుతగా మార్చిచేసి బంగాళా దేశము బొంబాయిలో కొక భాగముగ చేయుచున్నాడు! హిందూ దేశ నొకతనమువారి పరిపాలనము నత్యధికముగ విమర్శించు నొక (కుంట్ల) పత్రిక యంత తెలివి తక్కువ దనమును వెల్లడించుట మిగుల నానందముగ వున్నది! హిందూ దేశ భూగోళమునందును గాఢమైన పరిపాలనను నుండును. ఈపత్రిక కొకేవిధమైన గణకే మున్నటుల కోరుచున్నది!— "మెయిన్ ఆఫ్ ఇండియా." [భగవంతుడా! ఇట్టి పత్రికలా భౌతిక ట్రిటిఫుసామాన్యమునందలి హిందూ దేశాదర్శముల తర్కించుట! ఆం॥ పు॥ సం॥ 1917]

పోర్టు నెంటు జారీ గెజెట్టు.

జనవరి 2 మంగళవారము
ఈ సంవత్సరము జనవరి యొకటవ తేదీనుండి గా. న్యాయమూర్తి విలియమువాట్కిన్ ఫిలిప్సు జి. సి. ఎన్. గా రొకనెల ప్రివిలేజీ నెలవును పిసికొను చున్నాడు
క్రిందటి డిశంబరు 1వ తేదీనుండియు కేన్సును తీసికొనుటకు హిందూ దేశ కార్యదర్శిగారు వాట్సు ప్రాన్సిసుగారి కనున్ నొసగిరి.
స్వామికాజుకోర్టు మూడవజడ్జి, రావుబహద్దరు తమ గౌరవము నరదగాజులు నాయకుగారు, జిల్లా సెషన్సు జడ్జిగా కృష్ణాజిల్లాకు నియమింపబడిరి.
ఇండియన్ సివిల్ సర్వీసుక్రింద నీక్రింది యువ్యోగ్యులు తీరాజధానికి నియమింపబడిరి.
1. బెంజమిన్ జార్జి హోల్స్టెన్ రు. సి. ఎన్.; ఆసి ట్రైంటు కలెక్టరు మేజిస్ట్రేటుగా పనిచేయుటకు; మధురజిల్లా.
2. ఎడ్వర్డు గార్ బాల్వరు ఐ. సి. ఎన్.; ఆసి ట్రైంటు కలెక్టరు మేజిస్ట్రేటుగా నుండుటకు; నేలముజిల్లా.
ఈక్రింది యువ్యోగ్యులు మూడవతరగతి సబ్ జడ్జిలు (టెంపరరీ)గ పనిచేయ నియోగింపబడిరి.
2. రాజాచార్య గోపాలరావుగారు.
5. పుష్పల నరసింహులు శతగోప నాయకుగారు.
9. తండలము రాజారావు రావుగారు.
12. గొల్లకోట గంగాధర సోమయాజులు బా.ప్రి.గారు
15. అద్దంకి వేంకటరామయ్యగారు.
20. సింగ రాజు వేంకటసుబ్బారావుగారు.
మొదటితరగతి సబ్ జిస్ట్రారుగా భాయవరుపబడి, 6 వ తరగతి ఎస్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారుగా పనిచేయుచున్న ఆనూరి కాంతయ్యగారు ప్రాజేమనుమిద నొకసంవత్సరము ఆరవతరగతి ఎస్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి. (క్రిందటి డిశంబరు 7 వ తేదీనుండి.)
రెండవతరగతి సబ్ జిస్ట్రారుగానుండి, ఆరవతరగతి ఎస్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారుగా పనిచేయుచుండిన కావూరి చిరంజీవి గారు ఆరవతరగతి (సెంట్రల్) ఎస్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి. (క్రిందటి డిశంబరు 13 వ తేదీనుండి.)
మంథకోణము సీ తా రా మ అయ్యరు కోదండరామ అయ్యరుగారు (నేలము మొదటితరగతి జిల్లామున్ను) కడప టెంపరరీ సబ్ కోర్టులో మూడవతరగతి సబ్ జడ్జిగా పనిచేయ నియోగింపబడిరి.

డెప్యూటీ పోలీసు నూపరింటెండెంటుగను, కడపజిల్లా పోలీసు నూపరింటెండెంటుగారి యాంతరంగిక కార్యదర్శి గను పనిచేయుచున్న సెరిఫ్ మహ్మద్ ఆసి సాహేబు బహద్దరుగారు కర్నూలుజిల్లా సంద్యాల సబ్ డివిజనునకు మార్పబడిరి.
కడప జిల్లా టెంపరరీ సబ్ జడ్జి నేటుజడ్జి తిరుచర్తి ఆనూరి నరసింహ చారియరుగారు బరంపురము టెంపరరీ సబ్ కోర్టునకు నియమింపబడిరి.
ప్రాజేమనుమిద 6-వ తరగతి ఎస్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారుగా నున్న మంగుళూరు నారాయణరావుగారు ఐదవతరగతి ఎస్యూరెన్సు రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి.
ఈక్రింది యువ్యోగ్యులకు స్పదస్తూరి నాంగ్లభాషలో సాక్ష్యమును వ్రాసికొనుట కధికార నియమింపబడినది.
1. జోషువావిలియము; మొదటి తరగతి మేజిస్ట్రేటు; చెంగన్నపల్లి జిల్లా.
2. రావు బహద్దరు విలియమ్ లాంగ్సు వేంకటరామయ్యగారు; సెషన్సుజడ్జి; నెల్లూరు.
గవర్నరుగారు రావుబహద్దరు వెంకటాచలము రామస్వామి అయ్యంగారుగారిని ధర్మపురికి (నేలముజిల్లా) ప్రత్యేక న్యాయాధికారిగ నియమించిరి.

పాక శాస్త్రము
(మూడవ కూర్పు)
కంది సుబ్బారాయ విరచితము.
ఇది ప్రతిష్ఠితమున బాలికయు నవశ్యము పరిపంధగి నది. దీనిప్రయోజనము గుఱించి యెవరులు సెద్దమనుష్యులు సదభిప్రాయ మిచ్చియున్నారు. 280 పుటలుగలది. నెలమిక్కిలి సరసము. రూ. 1-4-0 మాత్రమే. గ్రంథము దొరకు స్థలము:— కే. సుబ్బారావు, నెం. 67, పెద్దవీధి, తిరువలిక్కేడి, మదరాసు.

స్టీమురుల రాకపోకలు—రేవుచేసిన స్టీమురు

స్టీమురు	ఎజెంట్లు	ఎక్స్ డెనుండి వచ్చినది	ఎక్స్ డెనుకు బైలేరునది	ఎప్పుడు బైలేరునది
చిల్కా	విన్సెంట్	రంగూను	రంగూను	3-వ జనవరి
మహారాజా	విన్సెంట్	అండమాను	అండమాను	3-వ "
కోయూక్	గార్డెన్	లివర్ పూల్	కలకత్తా	4-వ "

రావలసిన స్టీమురు

				జనవరి
కే. ఎల్. వెల్	గార్డెన్	లండను	కలకత్తా	3-వ "
మల్ట్రెక్	గార్డెన్	కోల్కత్తా	లండను	3-వ "
కాక్సెట్	విన్సెంట్	రంగూను	రంగూను	3-వ "
టీన్	"	సింగ పూరు	సింగ పూరు	4-వ "

వాతావరణ సీత

1917 సం॥ జనవరి నెల 3-వ తేది

ప్రదేశములు.	జనవరి నెల 3 తేది, ఉదయము 8 గంటలకు నాయువీడను అంగుళములు	కడప 24 గంటల లో, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము.	
		అధికము	అల్పము	కడప 24 గంటలలో	8 వ ఏప్రిలు మొ. నేటికి
గోపాలపురము	30.015	77.0	60.9	...	41.98 43.63
వాల్తేరు	30.019	81.0	66.6	...	39.51 35.24
కాకినాడ	30.030	79.8	64.7	...	49.80 37.90
బందరు	30.027	81.4	66.1	...	66.14 39.15
గుంటూరు	...	84.2	63.4	...	51.67 31.29
నెల్లూరు	30.005	84.2	69.1	...	34.21 33.60
వరదాసు	20.990	83.0	70.6	...	46.43 48.23
కడలూరు	29.993	84.3	71.5	...	50.06 48.71
నాగపట్టణము	29.985	85.4	75.7	...	36.55 51.00
కొలంబూ	29.932	86.0	67.5	...	85.60 74.87
తిరువనంతపురము	29.935	83.7	71.5	...	60.84 60.43
కొచ్చిక్	29.957	89.7	72.8	0.02	118.66 10.50
కల్లికోట	29.942	84.1	71.1	...	115.50 15.88
మంగళూరు	29.960	85.5	71.4	...	122.41 26.88
బొంబాయి	29.969	83.2	67.8	...	86.05 71.77
హైదరాబాదు	30.042	79.1	60.6	...	56.38 30.21
అనంతపురము	...	85.0	70.1	...	29.81 20.22
బళ్లారి	29.990	82.8	66.0	...	27.62 19.60
కర్నూలు	30.017	82.8	63.6	...	41.33 26.38
కడప	30.003	86.4	71.3	...	43.06 31.21
బెంగుళూరు	30.000	80.3	61.5	...	53.05 34.63
కొడైకనాలు	22.785	58.3	43.9	...	54.70 55.52
ఉదకమండలము	23.022	88.5	42.2	0.25	48.44 53.16
కోయంబత్తూరు	30.017	81.8	49.0	...	27.62 20.78
నెల్లూరు	30.015	81.9	68.2	...	57.86 43.70
నేలము	30.008	86.0	69.8	...	45.51 39.07
తిరుచనాపల్లి	29.998	87.2	71.4	...	28.04 31.27
పుదుకోట	29.998	87.4	69.9	...	36.54 31.73
మధుర	29.993	86.9	70.8	...	26.33 32.86
తిరువల్వేలి	...	...	...	...	18.36 24.29

భారము తూర్పుతీరమున మాత్రమే తగినది. విభజనము సాధారణముగనే యున్నది. వాయువలనను దక్షిణమున హేమ్యుగా నున్నది. సుస్థవ్యాప్తము కర్నూటకుమన హేమ్యు దత్తమండలములయందు తక్కువ. సర్కారులలో మాత్రము, రాత్రియుష్టము తక్కువ. పగటియుష్టము తక్కువ. దక్షిణమున మబ్బులు హేమ్యు. వర్షము కొద్ది. తేమకలదు. కాల మౌనము బాగుగ నున్నది.
ఆర్. ఎల్. జోన్ను, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, చెన్నపురి.

THE GREAT WAR.

Horrible Armenian Massacres by Turks.

BELGIAN SUCCESS IN AFRICA.

[Reuter's Agency.]

AMERICA.

Impression in Germany.

LONDON, January 1.
A wireless message addressed to the German Embassy in Washington says the general impression in Germany is that the Entente's answer is verbose and that the flat refusal to end the war is especially regretted for the sake of neutrals who are suffering from the consequences of the war.

British Ambassador's Speech.

At New Year's Banquet.

LONDON, January 2.
PETROGRAD.—Sir George Buchanan, the British Ambassador, in a speech at a New Year's banquet, said peace with Germany, whose hands were red with the blood of non-combatants, was impossible until Germany's spirit of militarism was exercised. He refused the insinuation that Britain was trying to thwart Russia, and declared that Britain gave whole-hearted assent to Russian aims and wished permanently to consolidate Anglo-Russian alliance. He pointed out that Britain had advanced six hundred million to her allies for purchase of war material besides what had been supplied direct.

Belgian King's Gratitude to America.

LONDON, January 3.
WASHINGTON.—The King of Belgium hasabled to President Wilson expressing Belgian gratitude to America for the latter's generous assistance and sympathy and hoping that America will always remain the strong protector of Belgium.

GREAT BRITAIN.

New Year War Loan.

LONDON, January 2.
An official announcement states that no further applications for six per cent Exchequer Bonds or war expenditure certificates will be accepted. This indicates that the issue of a New War Loan is imminent.

Silver Production.

LONDON, January 2.
Messrs Mocatta and Goldsmids' review of the silver market for the past year states that huge demand exceeded the production and probably coinage orders for the present year will exceed the available production.

Malay's War Contribution.

LONDON, January 2.
SINGAPORE.—In the Federal Council the Sultan of Selangor and Perak moved and seconded the annual war contribution of half million sterling which with the proposed contribution from the Straits Settlement makes one million from Malay States. A meeting presided over by the Governor reported that the contribution of the Straits Settlements to "Our Day" Fund was fifty thousand sterling. Many Asiatics made generous contributions.

Lord Curzon Married.

LONDON, January 2.
Lord Curzon was to-day married to Mrs. Duggan in the private chapel in Lambeth Palace.

Chairman of the Air Board.

LONDON, January 2.
It is officially announced that Baron Cowdray stipulates that he shall receive no salary in accepting the chairmanship of the Air Board.

Colonial Premiers' Conference.

LONDON, January 2.
It is understood that Mr. Walter Long, Secretary for the Colonies, will attend the Imperial and Colonial Premiers' Conference.

Mr. Morrison Elected.

LONDON, January 3.
Mr. Morrison, Solicitor-General for Scotland has been elected for Inverness-Shire in succession to Sir John Dewar who has received a Barony.

LONDON, January 1.

The death is announced of Sir Charles Hobhouse.

GERMANY.

Kaiser's New Year's Greeting

to the Empress.

"Clearing Rumania."

LONDON, January 2.
The Kaiser, in his New Year's greeting to the Empress, speaks of clearing Rumania in spite of stubborn Russian resistance. He thanks God for it and expresses confidence that the year will bring new victories, but adds in a minor key "We held on."

TURKEY.

The Armenian Massacres.

An Appalling Account.

LONDON, January 2.
Trustworthy Turkish ex-officials have given the "Times" an appalling account of what they witnessed during the Armenian massacres. They saw numerous bodies of men, women and children at Mush, all horribly mutilated. The women were mostly naked. Five hundred women and girls and children were herded in a camp at Bitlis awaiting the arrival of bands of Kurds and criminals who were ordered to deal with them "in their own way". The informants saw fifteen thousand bodies piled in ravines, and one was filled with corpses of children. They saw numerous Armenians committed suicide to escape a nameless fate. Government officials selected the best looking women, who were outraged and murdered.

ROUMANIA.

Mr. Jonescu's Stirring Speech.

LONDON, January 2.
JASSY.—In the Chamber Mr. Jonescu made a stirring speech concluding with the declaration "Confident of victory we accept all pains and all sufferings since it will be given to us to write the epic of Rumania."

CANADA.

Disastrous Fire in a Lunatic Asylum.

LONDON, January 2.
MONTREAL.—Forty-six women were burnt to death in a fire at the lunatic asylum at St. Ferdinand meganite country during night. There was an uncontrollable panic, and many were injured by jumping from windows. The water was frozen.

SEA WAR FARE

Steamers Sunk.

LONDON, January 2.
The Following steamers have been sunk:—"Apulev hall" (British) "Taskar" (Russian) "Flora" "Edda" and "Evd" (Norwegian) "Lemetros" "Inglessis" (Greek) and two sailing ships.

FERROL.—Danish steamer "Danmerck" has been torpedoed.

Survivors of a Submarined Steamer.

LONDON, January 2.
Eighteen survivors have been landed at Queenstown from the wreck of the three thousand ton steamer "Alondra" which was wrecked off the coast of Cork. They were rescued from a barren rock. Several died of exposure and twenty-eight are missing.

RUSSIAN FRONT.

Enemy Groups Driven Back.

LONDON, January 2.
A wireless Russian communique says:—Enemy group advancing after fierce rifle and machine gun fire south-west of Brody were driven back.

LONDON, January 2.
Enemy offensive on the Moldavian frontier was dispersed. All enemy attacks north and south of Oituz Valley were repulsed. A Rumanian counter-attack gained positions on the River Kazina. In spite of continuous fierce attacks our Dobrudja detachments withdrew to new positions.

TELEGRAMS.

RUMANIAN FRONT.

Rumanians Repulsed.

LONDON, January 2.
The enemy repulsed the Rumanians north-west of the Bruzel-Orsany Railway. A third enemy attack on the Dobrudja south-east of Brailov occupied a height in our centre.

ITALIAN FRONT

Italian Communique.

LONDON, January 2.
The Italian Communique says:—Replying to the enemy's artillery we heavily shelled trenches and lines of communications on the whole front. We exploded an artillery ammunition store near Castagnavizza. Enemy persistently shelled Gorizia causing material damage only.

BRITISH FRONT.

The British Communique says:—A small hostile patrol reached our trenches eastward of Vermelles, but was driven back losing half its number. We ejected portion of a strong patrol entering trenches northward of Ypres. Their losses were heavy.

FRENCH FRONT.

The French communique says:—There was a somewhat lively artillery duel between Harcourt and Bexen-vaux and intermittent cannonade elsewhere.

AFRICAN FRONT

Success of Belgian Column.

Belgians Enthusiastically Welcomed.

LONDON, January 2.
Reuter learns that the Belgian occupation of Fabora in East Africa was facilitated by the King of Uganda's providing fifteen thousand porters. The column fought and marched for months through dense bush and swamps from which soldiers sometimes could not be extricated. Thousands of Africans and Arabs enthusiastically greeted the Belgians. The common cry was "People of fifteen have departed, may they never return!" Fifteen refers to the minimum number of lashes for trivial offences. The Germans attempted to characterise the campaign as a Jihad yet simultaneously ordered pig breeding.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, January 1.
The following telegram, dated the 31st instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

Nothing important occurred in the British front. The Germans after intense bombardment made a strong attack on a front of about 2 miles of French positions west of Hill 304 to east of Morthome. The attack was broken by the French fire and only fractions entered one trench south of Morthome.

The Italian artillery has been specially active. The enemy continues his artillery bombardment north-west of Tarnopol in Galicia. The enemy continue advance on the river Ortez, Moldavian frontier.

The Russo-Rumanian forces occupying positions on the left bank of the Ranne have repulsed the enemy attacks and the enemy made no further progress towards Braila. The enemy have captured Rachel in the Dobrudja 17 miles east of Braila.

II

DELHI, January 2.
The following telegram dated the 1st January has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—

The British artillery carried out effective bombardment of the enemy trenches on the Somme front.

The French made several successful raids. The French during 1916 captured 78,500 prisoners before the Verdun and on the Somme.

The Italian artillery has been very active on the whole front only minor engagements are reported from the Russian front.

The enemy after fierce battles succeeded in pressing back the Russo-Rumanians on Moldavian frontier in Oitez Pass region to positions at the mouth of the Hozz and south of Soomeze. The enemy pressing along the railway northwards from Rimnia Sarat occupied Bardeni and Balesti. But by counter-attacks the Russo-Rumanians recaptured Bordeni. The enemy are also progressing along Buzen-Braila railway towards the strongly fortified line Gurguesti-Cinvea. The enemy have also made some progress in the Dobrudja near Macin bridge-head.

The French battleship "Goulois" was sunk by a submarine in the Mediterranean.

CALCUTTA.

New Year Greetings from Australia.

CALCUTTA, January 2.
The following telegram has been received by H. E. the Viceroy from the Governor-General of Australia:—
The Government and the people of the Commonwealth of Australia send you cordial new year greet

ఆంధ్రదేశ వార్తలు

శారదాంబ
ఇది శ్రీ గర్భాధినియను నాటకము
సంఘమురాచారి సంస్కరణమునకు మార్చి మిందు
జూలై నది. అందరు జదివి తీరవలయును.
వెల 0—4—0 పాఠ్యేజి వేలు.
ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,
1 తంజు కెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఇంపీరియలు పార్లమెంటు.

హిందూ దేశమునగున్న పార్లమెంటునకు జరిగిన కృత్యము.

నవంబరు 22 బుధవారము.

ప్రజల ముదిరము

హిందూ దేశ పైని కోర్కొంగుల జీతములు:—

దక్షిణ ఆఫ్రికా యుద్ధమునందు డెబ్బలు పెరిగిన హిందూ దేశ పైని కోర్కొంగుల వారు స్వస్థులైనప్పుడు హిందూ దేశ పైని కోర్కొంగుల జీతములను ప్రామాణ్య కోర్కొంగుల వారికి. ఆనంతర నాలోచించి ప్రస్తుత యుద్ధమునందు కూడ డెబ్బలు తగిలిన హిందూ దేశ పైని కోర్కొంగులకు ఇవ్వబడుచున్న యుద్ధముల మానుమానుల భగ్న జీతముగాక వారు స్వస్థులయి తిరిగి యుద్ధమున జేగుచున్నప్పుడు వారికి భగ్న జీతము నిచ్చుట యుచితమని హిందూ దేశ వీరధనమువారికి తెలియ జేసిరా యని కర్నూలు యేటు గారు హిందూ దేశ కార్యదర్శి నడిగిరి.

చాంబర్లెను గారు:— ఆట్టి యేర్పాటు లిదిహాలో జరిగినట్లుల నే నెఱుగను. ఒక జేత యుద్ధకార్యాలయమువా నటుల జేసియుండిన గొలెగు సభ్యు లీసంగతిని వారి నడుగుట యే యుచితము.

కర్నూలు యేటు గారు:— ఇదివరలో నిచ్చుచుండు జీతముకంటె హిందూ దేశ పైని కోర్కొంగుల కర్నూలు జీతముల నియమమునను సంగతి నాలోచించిరా?

చాంబర్లెను గారు:— ఆ ప్రశ్న కు నే నేమియు నన్ను నుగలేదు.

హిందూ దేశ ఆర్థిక కోర్కొంగులు

1913వ సంవత్సరపు (నవంబరు) " ఇండియన్ ఆర్థిక ఆర్డరు " ప్రకారము 48 ఏండ్లవయస్సు ప్రాప్తించిన ఆర్థిక కోర్కొంగుల వారూ పద్యాలముల కధికారులుగా నియమింపబడ గూడదని వాసింపబడెను; దానియందు ఉన్నదానిని క్రొత్తిమార్పు ననుసరించి 48 ఏండ్ల వయస్సును దాటకుండ 45 ఏండ్లవయస్సు దాటినవారిలో ఆ ఆర్థికములకు తగియున్న వా చందటికిని ప్రమాద నిష్ఠింపవలయును; అటులనే జరిగియుండిన కార్యదర్శి గారయ్యులైన ప్రభు ప్రకటించెదరా? లేక ఈయుద్ధకర్మముల 48 ఏండ్ల ప్రాప్తించునరకును వారి యధికారముల కేయము నిగ్రహ గావించు జూచెదరా? అని కర్నూలు యేటు గారు ఇండియా కార్యదర్శి నడిగిరి.

చాంబర్లెను గారు:— డిసెంబరు 15, 1913వ తేదీనాటి ఆర్డరునం జేయుచున్న కలుగలేదు; కాని ప్రెంచ్ ఇంగ్లండును ఆయాధ్యక్షులకు ఈసంగతు తెల్పుదు పట్టువలతో పాటింపబడుచున్నది.

కర్నూలు యేటు గారు:— ఈ సందర్భములో హిందూ దేశ నిబంధనలు ప్రాన్యముననుసార పాటింపజుమన్నవా?

చాంబర్లెను గారు:— ఆ సంగతి ప్రాన్యమునందలి ముఖ్య పైవ్యాధికారి నడుగవలసినదే కాని నేను వారి యభిప్రాయములలో జోక్యము కలుగ జేసికొనను.

కర్నూలు యేటు గారు : హిందూ దేశ పటాలముల కధికారులను హిందూ దేశ వీరతనమువారు నియమింపరా? హిందూ దేశమునందలి ముఖ్య పైనికాధికారి కీదవయమున నే ప్రమేయమును లేదా?

చాంబర్లెను గారు:— ప్రాన్య సభ్యులమునండి యొకానొక యధికారిని తీసివేయుటకుగాని, లేక హిందూ దేశ వీరతనమువారి కిచ్చుటకుగాని ఆయుధ్యపైనికాధికారియు, యుద్ధకార్యాలయములకే సమర్థులు. వారికి కార్యముల నేను మార్చజాలను.

కర్నూలు యేటు గారు:— ఒకానొక హిందూ దేశ పైని కోర్కొంగుల పైస్యమునుండి తొలగింపబడుచున్న కత డెటులుండి పోవుటకు వీలున్నదా?

చాంబర్లెను:— తప్పకుండ అతని తీసివేయవచ్చు కత డాయుద్ధకార్యముననే యుండును.

నవంబరు 27 గురువారము.

ప్రజల ముదిరము.

హిందూ దేశమునగు మిలిటరీ ఆసుపత్రి యేర్పాటులు.

హిందూ దేశమునందలి యొక మిలిటరీ ఆసుపత్రి పునరుద్ధరణము మిగుల నుత్సాహమున నున్నదనియు, వాగులు, డెబ్బలు పెరిగినవారు ఎటువైచుచును, వారినుభయమున వైక సంతగా పాటింపవలయుననియు, వైకములకు తలచుటయు మొదలగు కార్యములు హిందూ దేశమునందలి వైకములకు వీలగుననియు హిందూ దేశ కార్యదర్శి గారు నడిగిరి.

ఈ ఆసుపత్రి హిందూ దేశ ఆసుపత్రియందు, వారిని గూర్చిన సంగతులు నే నెఱుగలేదు. తెలియవచ్చె ననియు, పైని చెప్పిన సంగతులకు బట్టి హాక ఆసుపత్రియగుట నుత్సాహమున నున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నదనియు ఆసుపత్రియందలి యుద్ధముల నిండిపోయినవారు తెలియవచ్చెనే గాని హిందూ దేశ ముఖ్య సేనాధిపతి కి సంగతిని గుఱవలసిని ప్రాధుగ కత డివైడెంట్ గారు లెప్పుడు, ఆసుపత్రియందు, కల్లులు కొలిదిగా నున్నట్లు వాస్తవమే గాని వారిని నిర్మాతలను సమస్యలు చేయబడుచున్నవనియు తనకు తెలియనియు చాంబర్లెను గారు చెప్పిరి.

వెల్లింట్టు ఆసుపత్రిని గూర్చియు నిర్మింపబడుచున్న ఫిర్యాదులే నచ్చిని గానానని సర్ జె. డి. కీసుగా నడిగిరి.

చాంబర్లెను గారు:— అవును, అని గుఱియొకసంగతి.

వెల్లింట్టు గారు:— వారియందుగాని వాగ్ ఆవటికి వ్రాసి కనుగొంటిని. అదన్నియు కల్పనలే.

డిస్ట్రీకు గారు:— వెల్లింట్టు గారు నుత్సాహములని యుజువుచున్న ఆ ఆసుపత్రిగూర్చి విషయముల మీద నిర్ణయము చేప్పవలరా?

చాంబర్లెను గారు : నేనిందులకు నేనొక వైకముల కాలము, వాతరవాతివారి తరపునూ (చెప్పవచ్చునని తలంచెదను. మామరిపాలననుండు లోపములకు జూపి, అని నిజమని యుజువుచున్న కర్నూలు కోర్కొంగుల పై నేర్పబడునగానని నేను చెప్పగలను. అంతకుగాని కొందఱునకు యధాధికారములకు జూపింపబడిన కర్నూలు కోర్కొంగులందరికి నిర్ణయనివానను నిచ్చుటకు నేనంగీకరింపజాలను.

డిస్ట్రీకు గారు : అతడు కోర్కొంగుల యుజువుచున్నయెడల నని చెప్పవచ్చును.

చాంబర్లెను గారు : నేను నేనొక వైకముల కర్నూలు కోర్కొంగులకు కోర్కొంగుల యుజువుచున్నవారి నేహానియు నా నేనని చెప్పగలను.

నిర్మింపు గారు:— పైనివలెండు ఆసుపత్రి సందర్శనమున గూడ నిర్ణయము చేయుట పాటింపవలరా?

చాంబర్లెను గారు:— ఈ సందర్శనమున నుత్సాహముల గూర్చియు వారుండు "వాస్తవ"లను గూర్చియు మాత్రమే ఫిర్యాదు చేయవలసింది. కాని ముఖ్య పైవ్యాధికారి నాను నొందెయి లో నన్ని ఆసుపత్రియందు నానినటులను ఈయుద్ధమున ఆసుపత్రియకు నన్నయందునయు తెలియజేసిరి.

కోర్కొంగు నే ప్రస్తుతము బంగారా కర్నూలుగా నియమింపబడుటచే తనయుత్సాహమునకు గాజీనాను నిచ్చిరి. వాకింకామున మరయొక సభ్యుని నెన్నికొనుట కు నైపుణ్యము వలసినదని ఎవ్వరిని టూల్పుట్టు ప్రస్తుతము యువపాదముల మీద వాక యుద్ధము ప్రకటించెను.

గ్యాలీన్ మోటారు పాఠశాల.

మోటారుగండ్లు నడుపుటకును, వాటిని వాగుచేయు గలుగుటకును నిరీక్షింపగ నిచ్చుటకును మోటారుగండ్లు ఎట్లు నడుపుకో ఏమే భాగములు ఏయేపనులచేయుకో అని చెడిపోయినపుడు స్వల్పముగా చేయు రిజేరులను యాచుంజుముల నెల్ల ఆ వ్యాపకముగా ఈ పాఠశాలలో, నూనోటియన్ వొగనల్ల నేర్పించుచును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవర్న మెంటు వారినద్దమున లై సెన్సు యిచ్చించిపంపబడును. అందులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

నిరీక్షి క్లాసులు ప్రీవరీ నెల 1 వ తేదీ నుండి ప్రారంభమగును. క్లాసులో చేరదలచినవార్యులు ఈ నెల 60 వ తేదీన గాని అంతకు ముందుగాని దక్షిణాదులు చేసికొనలయును పొనుకూరి విద్యార్థులు కోరినచో రికసింనుటకు వాకొనంబడును. ఈ క్రొంద సాదాసాదించువారికి వ్రాసికొనుడు.

(41) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు. Galley & Co., 149, Broadway Madras. Telegraphic Address:—"GALY" Madras.

చిన్న పురుగులు

124

వెద్ద వెద్ద బట్టలను జేయును.

యందు, పోడి యగుట, వెండ్రుకలుగుట, పుర్రెపై జల, అన్నియు ముండుపురుగులు వలన గలుగును.

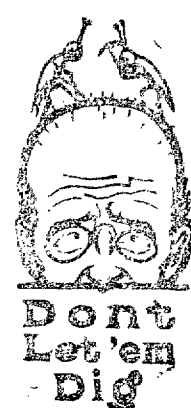
కావలసినది: ఈ పురుగులకు కేయింపుడు,

నిధి విగామములేక గొలుపుచేసికొనో నిగ్గ మా గుహములలోని కేకలొట్టెల్ల బంగారుతో నింపబడి యుండును.

తీర్చికత్తెకపనిజేయుచుండు ఈ ముండు పురుగులకు, అతివ్యాధికియి శేఖండిన జీవితీక సహకారిగా నుండవలసివలయు.

యందు ఆంధ్రగయన వెంబడి నోక భక నిష్పంకద్రవ్యముల నుపయోగించక ఉపేక్షించిన ఆధికాలముననే బట్టల వారితో సహధ్యాయ గావలసివచ్చును.

కావున నిట్టి పరమేశ్వరువును

"కామినియా నూనె"

సహానుభువు సంతోషపును. యందును పోగొట్టును. వెండ్రుకలను గాలినిచ్చును. పుర్రెయందును పోగొట్టును. తలకట్టుకు పసుక ముగంధమును.

ఈతీని, కలలు నూనెలను కి నూరు చేయువారి నూనె మన పడకుడు.

వెల 1-కి రు. 1-0-0 రు. పి. గు. 0-4-0 రు. 2-కి రు. 2-10-0 రు. పి. గు. 0-7-0

ఉచితము.

ఈ ముగుగులు చుజువుచున్నవలయు, అన్ని వ్యాధి పంపుకొనువారి కెల్ల ఒకసారి నానుకొనుటకు కలిసిపోయితి మానె గల సీనా ఉచితముగ బంపబడును.

నోలు ఏజెంట్లు:—

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,

నెం 155, జుమ్నానుగేగు టిగి, బొంబాయి.

కల్యాణి - ప్రతీకుడు

ఇది శేక్స్పియర్ గొలు ఇంగ్లీషు మహాకవి నాటకము నకునంది లేట డెయిలరు ప్రతీకుడు బాలుకము తెలియజట్టు వలెండు బడినది. ఇదిర భాషాకవుల రచనా చతుర్త్తాములు, మన తెనుగువారికి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వారిలో విది మొదటిది దీని క తాసంవిధానమును పాత్ర చతుర్త్తామునకు రసమును ఆయుక్తియులు. కల్యాణి ఆ. ప్రతీకుడు.

ధైర్య కవచము

చుజుజుకు గల భాగము చుజుజుకు శ్రోత్యు ప్రధానము. శ్రోత్యునకు గా ఆపవలయును చుజుజు కలింపకుండుట. చుజుజుకు భరింపదగిన యిచ్చ కవచమును అట్లు కట్టుములచే చేయింపవలసింది. ఈ ధైర్య కవచే కవచమును శ్రోత్యుములకు అభేద్యము. ఈ ధైర్యమును ప్రతిపాదించుటకు "అన్నభిరీషాత్ గాగేయాత్ అన్యత్రైవ మోమా నుకా" అనెడి తీర్థంబు యుడైన భిక్షునియొక్క చిత్రము నతి ముఖ్యతైలని తెలిసియున్నది. వెల 6 ఆశాను.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో,

ఆనందముద్రాల గుయి, మద్రాసు.

తామర తైలము

డబ్బి 1-కి వెల 0-4-0 12-కి రూ 2-10-0.

తామర తైలము.

వెల డబ్బి 1-కి 0-4-0

మా వానర తైలము

డబ్బి డబ్బి 1-కి 0-4-0

అజాలతుకొని నాలుగైదు

నారులు దాచిన యెడల

తామర విద్యుత్తులకును

నయము కాని యెడల

మీ వాల్లు అజాలతుకొని

తీసికొని వచ్చును.

దీనిని దాచిన చుటయుండదు. చచ్చుము కలు వెంబడి కవచమును గులము 1-కి రూ 0-10-0 ఆనిపచ్చికావా లేక జున్ను " " " 3-8-0 అప్పుతాంబనం డిహా, 7, తిలు శెట్టిపేటి, మద్రాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చుక్కని దబ్బితో సహా సీసా 1-8 వెల 0-8-0

తలనొప్పుల మాన్పును.
వా యువు పొట్ట పోగొట్టును
పార్వపు నొప్పుల
బారకొలును.
సునాసనగలిగి యుండును.
ప్రతియింటి మండదగినది.

నవనూరికలచే హిందూ దేశమందు
తయారుచేయబడు మంచియందు.
అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి అండ్ మద్రాస్.

శ్రీమదాంధ్రబ్రహ్మాండ పురాణము

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదునెనిమిది పురాణము
లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు పుట్టింది? నలభేదము లేల
కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లుంటున్నాయి? ఈ మొదలగు
విషయము లన్ని మోయిందు స్పష్టముగ వివరింపబడియు
న్నవి గొప్పవా రీగ్రంథమువై మంచినుభిక్షాయము నిచ్చి
యున్నాడు. శ్రేణిమిగుల సులభము. 100 పుటలు వెల 4-0-0.
అత్యుత్తమ ప్రతి 5-0-0 కన్నులు వేయు.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

సులభము, మృదువధురము, భావగర్భము. 2000
పద్యములుకలవు. మంచికాగితములవై అచ్చు, కాలికోటైందు
భరతు. 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు వేయి
26] జనమంచి శ్రీమాద్రిశేర్మ,
నెలకు పండితుడు. మునిసిపల్ హాస్పిటల్, కడప.

TOJANA LAR FOOD.

టోజానా. (కేశాహారము)

593

శ్రీ లకు వెండ్రకలు, విజయగల భూషణములకన్నను విలువైనది. పెక్కు కలుకల్లగాన, పొడవుగను నుండుట ప్రస్తుత
పరిధుగనగును. ఇవి కావలెనట్లు ఆకేక కాగణము లుగలవు. గాన కేశాంజనమున ఈ టోజానానా ప్రతి
నిమను చగుమకొనినయెడల కెల్లని వెండ్రకలు గలుగవై మిక్కిలి కెరిగి రవ దీయముగా నుండును. వెండ్ర
కలు యిట్టికృత్తి కాకలసిన గ్రంథమున భక్తివేసి వెండ్రకలు కావలెనట్లు నాపును. ముందుగా మూసినా.
కట్టలకు వెండ్రకలును అలిశ్యురముగా వట్టిండును. ఈ టోజానా అనే విలకలహారమును ఇంగ్లీషువారు
మొదట కవిగొని ఇవ్వడు ప్రజలకు సాహాయ్యము చేయించువారు. పురుషులను బుడి పుట్టిన పుష్టి
తయారు. వెండ్రకలు పశులకు మొదలగునని విక్రియి కన్నుకలములో కృష్టిగా కన్నుగలదు కీల
యను బోలు కేశాహారము కెల్లనని వివాదముకలదు. ఏమోపులుగాని యాహాదీయో వృద్ధియు
పొందకలదు. లేదు. తన కగపడుచు టోజానానా పచాగించి తన యాహరమున కాపాడుకొందుగాక.
ఇందులో క్రొత్తవై రయిండులేదు. ఏ కెమిక్యురల్ వైసను పరిశోధించుకో కచ్చున. దంభముకై తనపొని
వర్ణములకి ప్రకటించు తైలములకొని మోకబోతుడు. ఇది ఇంగ్లాండులో చేయబడునట్లు తయారు కావడిన తలనొప్పి
మొదలగు భాగ్యములను పోగొట్టును. శ్రీ పుగ పులకు ప్రాణమూలమైన వెండ్రకలకు ఈ టోజానానా మంచిని నేటా
లకు రొమియునులేదని నొక్కి చెప్పవలెను. ఆకేకములైన టోజానానా లోకము లోగివి. పరీక్షించిచూచిని తెలియను. వేల
కొలది క్రొత్తము. మా మంచును మేము విక్రియి కొనియాడుట ప్రకటనగాదని యింటికితో తగులించినాము. ఇది రెండు
విధములగు కంచులగును. పుగపులకు ఒకటి శ్రీలకు వేరొకటి. ఏ కెమిక్యురల్ వైసనానా. ఈ దివ్య కాలకు దొరకును.
అవును. 6 టోజానాలు సీసా 8 పుటలకు కావలెను. 1-12-0. 10 టోజానాలు చుట్టగొడ కావలెను 2-12-0.
దేవులు ముక్తము తీసికొనాక వేరేరాలు. క. మ. టోజానా కంపెనీ, లిమిటెడ్, 19, కేశంకలైవీడ్, మద్రాస్.

బాధాపీడులకు నంము: ఐనొడిక నూరి మైన కా. పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసా రసరత్నా

ఈ గ్రంథపు రక్తమువలన జనించుబాధ్యములకు కీరీటుకుంటే దంతు. కురుపులను, నవ్వులను గండమాలలను
బండ్లను, ప్రాణహానిలను అన్ని విధములకలన గలుగు చర్యకోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శ కివంతమైన కరుణ కలిగి (28)

సావంతుని గుణ మిచ్చుట నిష్కంభము. సహజమైనను సుఖ్యురచ్చును అన్ని విధములైన గోమములను
బాధింతును. శరీరమునందలి సూచక సహావములను, కులబద్ధమును శాశ్వతముగను సోమ్యము పోగొట్టి క్షయమున
కుభ్యవరమును. శరీరాగోగ్యమును గలుగ లేయును. 16 సావంతుని కుండలకు 4 టోజానాలు బుడ్డిబాగా అమ్మబడును.

ప్రొప్రైటరు:— పి. డి. సావంత్ 144. పనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Panaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

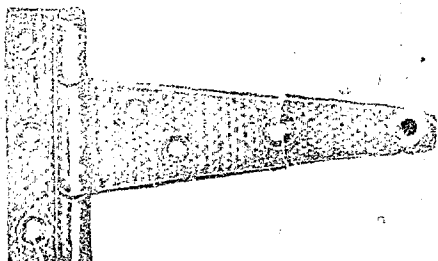
ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా నైపుత్తి.

వికభాషావి ప్రశంస

ఇది శ్రీయుక్తి కట్టకుంచి గామలంకారశ్రీ గారితే
ప్రాయబడినది. వెల 0-4-0 పోస్ట్ ప్రశ్నకము.

ఇది తెన్నెలకంటే అచ్చారాయ వివచియు.
వెల 0-4-0 పోస్ట్ ప్రశ్నకము.

ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబు శ్రేణి వీధి, మద్రాసు

యోగ్యు రికముల ఇనుపసామానులు సీమసామానుల కొరతగాను చిల్లగగాను కడపయిన ధరలకు కొరవారు
మామరనే వ్రాసికొనవలయును. గంగులు వార్షికులు, అవిశేషములకు మయిరాలు చగమేకల గకలు కవిశ్చరకాలు
యిండ్లకు పనికివచ్చే బండులకగయారాలు బీరువాలకు పనికివచ్చే తల్లిపరేకలు కగయారాలు కలుపుకుంటుంటు పనికి
చ్చే యిట్టికృత్తుల కకాలు యింకనులకు పనికివచ్చే అకారాల్లు, కట్టు, వాడల్లు, రివెల్లు, యింకనులకు, యెమిరి
పేపర్లు మొదలగునవి వెల సుగముగాను మంచి కచ్చులుగాను విక్రియించబడును. యోగ్యులు కావలెనీ వున్న
మాకు వ్రాసిన ధరలు తెలిసెదము. అర్డర్లు, వాల్ట్యాజేయిల్ పోస్టు వ్వారా పంపవలెను.

గుండా సుప్యారాయుడు

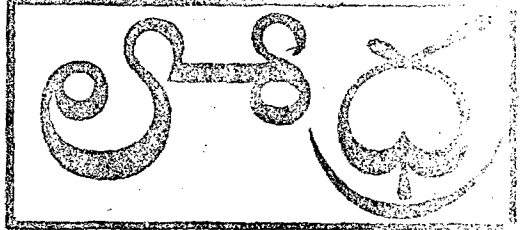
302 హార్డువేర్ మర్యాటు, బజారువీధి, మద్రాసు నెం 2/1175 రు. బెజవాడ.

కె. బి. జోషి అండుకో.

సెక్యూరిటీ బిల్డింగు
నెం. 321, హరన్బరీ రోడ్డు,
ఫోర్ట్, బొంబాయి.
పూర్వముగా పవీన మయినది.
గోడవుక్ ఫోర్సు పంపు.

25 అడుగుల లోతునుండి నీళ్లుకోడి
అంతి ఎత్తునకు వైతారును. గంటకు 2000
గాలములను పంపి. 2 అంగుళములు ను
ఖము. నిష్పన్న చల్లార్చుటకును, నీటిని వైకి
కొట్టుటకును జములు ఏర్పాట్లు చేయవలెను.
నా. ఒకచోటనుండి మరియొకచోటికి ను
లభిముగా తీసికొని పోవడదగి యున్నది.
బహు క్షుల్పకృత్ ఎడ తెగని ధార ప్ర
వహింపజేయును. ఒక క గు ని పి పని
చాటును.
డీప్ వెల్ పంపు ఇతర పంపులు కావల
యునెని మారు వ్రాయును..

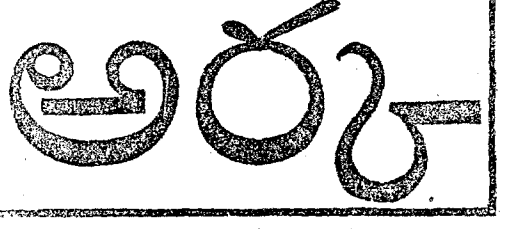
వెల రు. 55. K. B. JOSHI & Co.,
No. 321 Haranby Road, Fort.
BOMBAY.

గిర్లానీయ నొగ్గ వారణి:— శ్రీలకు గలుగు
ముకుకుల పసిష్టి కాకుండుట. అకాలబహిష్టి, వైల బాన్దీ
గాన, తిక్కునగానానాపుట, కుసుమగోగము, గంతా:హీనత,
రక్తహీనత, చులబద్ధకము, నూతికావాతము, కీళ్లనొప్పులు,
అరికాపు, ఆగమేములు మంట మొదలగు శ్రీ మృత్యు వ్యాధు
లను కుగర్చును.
కెద్దబుడ్డి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

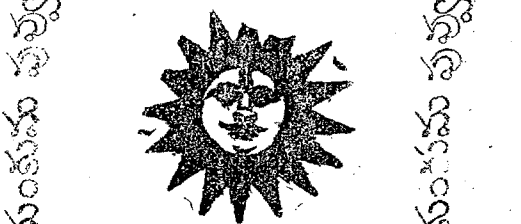

రక్తశుద్ధి వ్రావకము:— ఇది రక్తహీనత, నులబద్ధ
కము, అజీర్ణము, కీళ్లనొప్పులు, సోమరీతము, మేహ
వ్రణములు, సువిసంకటములు, నిస్సత్తున, కడపులో మంట
మొదలగు వ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని
ముఖమునకు తేజస్సును యిచ్చును
కెద్దబుడ్డి రు 3-0-0. చిన్నది రు 1-10-0.

జ్వర నివారక బుడ్డి 1-క రు. 1-0-0
కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద ఔషధశాల,
166 9, బందరువీధి, మద్రాసు
ప్రొచి:— సికింద్రాబాదు అండ్ నెల్లూరు.

కుంకుమపువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
నూపద్ధరకును. కొనువారు సూర్యమాయకుని
గమనింపును. కరిస్పా డెన్సు మొదలగునన.
ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—
ఎన్. నారాయణ అండు కంపెనీ,
53) 21, హమ్మంబిధి, బొంబాయి.